

Kvalitetsrapport

Dagtilbud

2014 - 2015

Børnehuset Hallandsgården

Indhold

Indhold	2
Formål	3
Faktuelle oplysninger	4
Pædagogiske læreplaner	8
Sproglig indsats	24
Sprogvurderinger og generel sprogunderstøttende indsats	24
Antal sprogvurderinger.....	26
Flersprogede børn	27
Børnemiljø	28
Skoleudsættelser	32
Skoleparathed	33
Forældreindflydelse	34
Sammenhængende børne- og ungepolitik	37
Fokusområder i Helsingør	38
Inklusion.....	38
Sammenhæng mellem hjem og dagtilbud	41
Sammenhæng indenfor samme dagtilbud	42
Sammenhæng mellem dagtilbud	42
Sammenhæng mellem dagtilbud og skole.....	42
Indsatsen på 0 – 2årsområdet.....	43
IT og medieleg.....	44
Børn og bevægelse (DGI-certificering)	44
Børn og sundhed	47
Børns fravær	49
Personale	49
Personalesammensætning 2014.....	49
Personalesammensætning 2015.....	50
Ledelse.....	51
Ressourcepersoner	52
Personalets fravær	52
Vikarforbrug	53
Kompetenceudvikling	53
Samarbejdet i distriktet.....	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
Dagtilbuddets egne udviklingstiltag og projekter	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
Kommentarer til udarbejdelse af rapporten	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.

Formål

Kravet om udarbejdelse af kvalitetsrapporter for det enkelte dagtilbud udspringer af økonomaftalen mellem KL og Regeringen fra 2009.

Rapporterne vil blive anvendt som dialog- og udviklingsredskab ved tilsynsbesøget, i en drøftelse af såvel status som fastsættelse af mål og udvikling, ved tilsynsbesøget. Desuden vil kvalitetsrapporten indgå i Lederudviklingssamtalerne.

Der vil blive udarbejdet en samlet kvalitetsrapport, af Center for Dagtilbud og Skoler, som vil vise status, mål og udviklingsmuligheder for hele dagtilbudsområdet.

Kvalitetsrapporterne for det enkelte dagtilbud udarbejdes hvert andet år, og skal denne gang udarbejdes for 2014 og 2015. Afleveringsfrist 1. december 2015.

Kvalitetsrapporten for det enkelte dagtilbud indeholder oplysninger om målopfyldeelse, kvalitet og udvikling på følgende områder,

- De pædagogiske læreplaner
- Sproglig indsats herunder også for flersprogede børn
- Skoleudsættelser
- Forældreindflydelse
- Inklusion
- Sammenhæng mellem hjem, skole og dagtilbud
- Tidlig indsats på 0 – treårsområdet
- Børn og bevægelse (DGI-certificering)
- Børn og sundhed
- IT og medieleg
- Personalerressourcer (70/30-fordeling)
- Dagtilbuddets egne udviklingsindsatser og projekter

For hjælp til at udarbejde rapporten – se vejledningen.

Faktuelle oplysninger

Dagtilbuddets navn	Børnehuset Hallandsgården
Antal børn i alt	<p>Normeret til 80 børn (35 vuggestuebørn & 45 børnehavebørn)</p> <p>Indskrevne børn pr. 1.12.2015 (20 vuggestuebørn & 55 børnehavebørn)</p> <p>I alt 75 børn</p>
Fordelt i grupper/stuer	<p>Vi har 5 aldersopdelte grupper med i alt pr. 1. december 2015</p> <p>Solstuen: 10 børn i alderen 0 til 2 år Månestuen: 10 børn i alderen 2 til 3 år Uglestuen: 19 børn i alderen 3 til 4 år Grævlingestuen: 14 børn i alderen 4 til 5 år Muldvarpestuen: 22 børn i alderen 5 til 6 år</p>
Adresse	Hallandsvej 59, 3140 Ålsgårde
Beliggenhed	Børnehuset Hallandsgården er beliggende midt i et naturskønt og kulturhistorisk område i Ålsgårde, tæt på skov, strand, mark, søer, og særlige seværdigheder.
Fysiske rammer	<p>Hallandsgården blev bygget 1975 og blev samme år indviet som en integreret daginstitution.</p> <p>Det bebyggede areal er på 713 m² og legepladsen er på 3257 m². Huset er bygget af teglsten med sort træfacade. Bygningen er opført i flere niveauer, hvilket gør den spændende og anderledes.</p> <p>Institutionens grund er en del af et naturområde, omgivet af sø, eng og krat. Vi har en stor nyetableret legeplads, hvor kvalitet, sanselige oplevelser og motoriske udfordringer, har høj prioritet. Vi har lagt stor vægt på at udnytte området uden indgreb i den eksisterende bevoksning, som består af eg, birk, pil, gran og frugttræer. Til alle legeemner og redskaber er der udelukkende anvendt materialer af rubiniatræ og lærketræ.</p> <p>Legepladsen er inddelt i mange rum, med forskellige funktioner og muligheder.</p> <p>Det motoriske område: Klatretårn med rutsjebane, rutsjerør, og brandmandsstang. En forhindringsbane med motoriske udfordringer som f.eks. balancebom, bjælkebro og tunnelrør.</p> <p>Boldbane: Et område til boldspil.</p> <p>Gyngeområde: 2 stk. dækgynger og sansegynge med plads til 4 børn.</p> <p>Landsbyen: Naturområde med hytter, sansehave, ildsted, og bålhus med plads til 45 børn. Høje træer der giver skygge om sommeren og hvor de ældste børn har mulighed for at klatre eller svinge sig i tovgynge.</p> <p>Fliseområdet: Med sandkasse, vandlege, cykelområde, og</p>

	<p>udendørs spiseplads. En del af området kan overdækkes med solsejl efter behov.</p> <p>Cykelbane: En sti til løbecyklar, der snor sig gennem hele legepladsen.</p> <p>Område for de 0 – 2 årige: Stor sandkasse med bukkebruse bro, cykelbane, legehus, tunnelrør, vandleg, bævergynger, sansegynge med plads til 4 børn, og flisebelagt spise og legested, der kan overdækkes med solsejl.</p> <p>Vores hus er delt op i tre afdelinger: Vuggestueafdelingen i den sydlige ende, børnehaveafdelingen i den nordlige ende og en afdeling for de kommende skolebørn i et forskudt plan.</p> <p>Vuggestuen: Tre læringsstuer, et fællesrum med en aktivitets/motorik afdeling med mange farverige Bobles elementer.</p> <p>Børnehavens 1. plan: To Læringsstuer, soverum, dukkekrog og udklædningsrum.</p> <p>Børnehavens nedre plan: Et nyindrettet læringslokale for de kommende skolebørn med inventar i børnehøjde. Stålbord med vask i børnehøjde, arbejdsplads med computere og Ipad, kridttavle, repos, der benyttes til playmobil og lego aktiviteter.</p> <p>Et læserum med udvalgt børnelitteratur, dukketeater, eventyrdukke og billeder af kendte børnebogsforfattere.</p> <p>Kælder plan: Pædagogisk køkken, lokale til kreative aktiviteter, festsal, der benyttes til fødselsdage, rytmik, teater og biograf.</p> <p>Derudover rummer huset: Et produktionskøkken, personalestue, kontor og fire badeværelser hvor af de to har hæve/sænke puslebord.</p> <p>Husets rum benyttes til aktiviteter, legerum, og undervisning. Vi deler børnene op i mindre grupper i dagligdagen, når vi laver aktiviteter, sprogstimulerer, holder samling, spiser osv. Huset er indrettet således, at det indbyder til, at der skabes en god atmosfære. Der er skabt plads til leg, både med store udfoldelsesmuligheder og plads til leg med hygge og ro. Huset er et rart sted at opholde sig i, der er lyst, rent og pænt.</p> <p>Når vi vælger materialer og legetøj, stiller vi store krav til, at de ikke indeholder skadelige tilsætningsstoffer eller kemikalier. Husets møbler er valgt under hensyntagen til både børn og voksne. Borde og stole er i børnehøjde og voksenhøjde og børnene sidder på Bobles ved bordene. De mindste sidder på Trip-Trap stole. Reoler og skabe medvirker til, at legetøj og materialer har faste pladser. Kasser til legetøj er mærket med billeder for at tydeliggøre indholdets funktion, og til hjælp for børnene når der skal ryddes op.</p>
Andre karakteristika	Vi vægter et tæt forældresamarbejde i forhold til udvikling af faglighed og høj kvalitet i hverdagen.

Værdigrundlag

Børnehuset Hallandsgården bidrager til at Helsingør Kommunes visioner og værdier bliver til virkelighed.

Vores værdigrundlag bygger på ønsket om at skabe:

- ❖ Lige læringsmulighed for alle

Værdiord:

Loyalitet
Faglighed
Rummelighed
Nærvær

Hos os er det betydningsfuldt

- at alle børn og voksne oplever sig som deltagende i og værdifulde for fællesskabet
- at både børn og voksne gør plads for forskellighed og optræder respektfuldt, hjælpsomt og anerkendende overfor hinanden
- at skabe et legende og lærende miljø, hvor både selvforvaltede og voksenstyrede aktiviteter danner udgangspunkt for læring, udvikling, glæde og fællesskab
- at skabe rammer, som muliggør udfordringer og fordybelse i lærende/kreative processer/aktiviteter
- at inddrage børnene i de daglige opgaver og støtte dem frem mod selvhjulpenhed
- at skabe en struktur der sikrer kendskab til mangfoldighed, som derved danner grundlag for at kunne begå sig i forskellige arenaer
- at børnene har indflydelse og inviteres til at være med til at byde ind med de ønsker og behov de har i hverdagen.

Værdierne giver sig udtryk i kulturen

Vi lever værdierne i Hallandsgården, som er gældende for såvel det pædagogiske arbejde med børnene som for de ansattes tilgang til arbejdet og indbyrdes relationer.

Vi tager udgangspunkt i børnenes ideer, tanker og behov, arbejder med børns spor, dokumentation og synliggørelse af børnenes hverdag og prioriterer leg og læring højt.

I Hallandsgården vægter vi lige mulighed for læring og udvikling, hvor vi tilgodeser det enkelte barns behov.

I gennem vores inkluderende og anerkendende pædagogik, tilstræber vi at Hallandsgården bliver børnenes øveplads, hvor der er plads til forskelligheder og meningsfulde fællesskaber.

I Hallandsgården vægter vi tydelighed i vores pædagogiske arbejde – Gennem fælles sprog og fælles metode, til leg og læring og fællesskab.

I Hallandsgården er høj faglighed en kvalitet der vægtes højt gennem pædagogisk planlægning, der udmunder i vores genkendelige struktur.

Årsplan, månedsplan, nyhedsbrev, dagbog og billeddokumentation. Denne struktur udmunder sig i forudsigelighed for børn, forældre og personaler.

I Hallandsgården er arbejds glæde høj faglighed. Vi har forskellige kompetencer, hvilket sætter os i stand til at etablere en tidlig indsats, samt et målrettet pædagogisk arbejde i samarbejde med forældre.

Ved åbenhed og imødekommenhed får vi kendskab til alle brugere af

Hollandsgården.

Da Hollandsgården er en daginstitution i løbende udvikling, ønsker vi forståelse og imødekommenhed over for foranderlighed.

Vi vægter et forpligtende forældresamarbejde højt, hvor respektfuld kommunikation er en bærende værdi.

Vi har en forventning om at brugere og personale er loyale over for Hollandsgården og Hollandsgårdens værdier.

Pædagogiske læreplaner

Alsidig personlig udvikling	
Overordnede mål	At arbejde med temaet er en fundamental del af vores pædagogiske praksis. Man kan sige, at det er hele grundstammen i al pædagogisk arbejde med børn i Hallandsgården. Det handler om, at vi skal have en anerkendende tilgang overfor barnet og have fokus på barnets identitet, selvstændighed og personlige kompetencer, udtryk og dannelse.
Konkrete delmål	
for de 0 – 2årige	<p>At børnene kan:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lære at vise og kontrollere sine følelser og behov • Øve sig i at blive mere selvhjulpne • Føle stolthed og tilfredshed når de tager initiativ til selv at prøve
for de 3 – 5årige	<p>At børnene kan:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Indgå i de sociale fællesskaber • Føle et stærkt selvværd og en positiv selvfølelse • Opnå viden om, at vi alle er forskellige fysisk og psykisk • Fordybe sig i både individuelt arbejde og i samarbejde i større og mindre grupper <p><u>Pædagogiske aktiviteter vi anvender for at opnå vores mål:</u></p> <p>Dagligt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Legeplads/uderum • Samling • Samarbejdsøvelser/arbejde med regler for normer og samvær • Dannelse <p>Ugentligt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Fællesspisning • Kokkeskole • Fællessang • Fredagsløb <p>Månedligt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kokkeskole • Værksted • Børnemøder • Bibliotek • Hallen • Smør selv dag <p>Årligt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gruppestart (fastsætte regler, lære nye børn og voksne at kende mm.) • Fælles tema • Afslutning • Børnemiljøvurdering

Dokumentations- metode	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Vi benytter praksisfortællinger ➤ Portfolio/barnets kuffert hvor vi dokumenterer barnets udvikling via barnets "spor" ➤ Billeder med beskrivelser af aktiviteterne hænger på stuerne ➤ NemBørn hvor vi hver dag uploader billeder med tilhørende dagbogs beskrivelse ➤ Vi laver små film af aktiviteterne og fremviser på forældremøder og for børnene ➤ Børnenes egne billeder og filmoptagelser dokumenterer aktiviteterne ud fra børnenes perspektiv
Evaluerings- metode	<p><u>Metodiske evalueringsværktøjer vi anvender:</u> <i>SMTTE-modellen</i> <i>ALLE MED</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Vi bruger vores personalemøder på at evaluere de enkelte temaer, ud fra hvad der har været godt og hvad kan vi gøre bedre. ○ Månedlige nyhedsbreve til forældrene der indeholder evaluering af den foregående måneds overordnede læringsmål. <p><u>Personalet evaluerer ud fra følgende tegn:</u></p> <p>0-2 år</p> <ul style="list-style-type: none"> • At barnet bruger babytegn • At barnet øver sig i at sætte ord på egne behov og følelser • At barnet øver sig i at være mere selvhjulpen <p>3-5 år</p> <ul style="list-style-type: none"> • At barnet lærer at accepterer de andre børn som de er • At barnet viser nysgerrighed overfor forskelligheder • At børnene fordyber sig i de pædagogiske aktiviteter vi tilbyder • At barnet øver sig i at være mere selvhjulpen
Evaluerings- resultat	<p><u>Vi har erfaret at:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Når vi giver redskaber til at sige fra, f.eks. med babytegn, oplever vi at børnene har mere kontakt med deres følelser og behov. • Når vi lærer og arbejder med at styrke børnenes selvhjulpenhed, f.eks. med af og påklædning, har det betydet, at børnene selv tager initiativ til at komme i gang med påklædningen. De er stolte, når det lykkes og herved har de udviklet mere selvtillid og selvværd. • Når vi gennem den daglige indsats arbejder med, at børnene skal lære at være gode kammerater og kunne håndtere uvenskaber, oplever vi at børnene er blevet mere glade for at se hinanden. De har lært at invitere hinanden ind i lege og de sætter i langt højere grad grænser for sig selv i forhold til andre. • Når vi fanger de bolde, som børnene kaster, når de udviser interesse for hinandens forskelligheder og vi hjælper dem med at sætte ord på, hvordan vi kan være forskellige, så oplever vi at børnene får en forståelse for hinandens forskelligheder fysisk og psykisk. • Når vi tilrettelægger aktiviteterne/forløbene og lægger

	vægt på, at børnene udvikler evne til at fastholde deres opmærksomhed og fordybe sig i forskellige aktiviteter, så lærer de at skelne imellem konstruktiv arbejdsuro og forstyrrende støj.
Udviklings- potentiale	Vi ser udviklingspotentiale ved i højre grad at målsætte forældreinvolvering ift. vores pædagogiske praksis og læreplanstemaer. <u>Forældreinvolvering:</u> <ul style="list-style-type: none"> • Inddrage børnene i daglige gøremål • Være tydelig som voksen • Inddrage børnene i hjemlige husregler • Inddrage børnene i daglige gøremål også udenfor hjemmet • Gøre institutionen opmærksom på barnets ytringer vedr. dagen • Inddrage barnet i beslutninger vedr. leg hjemme – med andre • Lad barnet fordybe sig i en aktivitet hjemme • Lad barnet argumentere for egne holdninger og derved tage ansvar for egen beslutning

Sociale kompetencer	
Overordnede mål	At arbejde med børnenes sociale kompetencer og relationer samt evne til at indgå i og forholde sig til fællesskaber, er også en fundamental del af det pædagogiske arbejde – på lige fod med temaet som omhandler barnets alsidige personlige udvikling. At arbejde med sociale kompetencer handler om at der skal skabes mulighed for, at børnene kan indgå i kammeratskabsmæssige relationer, opbygge og fastholde lege samt udvikle deres indbyrdes samarbejde og relationer.
Konkrete delmål	
for de 0 – 2årige	At børnene kan: <ul style="list-style-type: none"> • Lære at være sammen med andre børn – lære at være en del af et fællesskab • Lege i små og store grupper og forstå andre børns behov og følelser
for de 3 – 5årige	At børnene kan: <ul style="list-style-type: none"> • Etablere og vedligeholde venskaber og lege sammen med børn med andre normer og værdier • Medvirke til at opbygge gruppens normer og regler • Tage del i ansvaret overfor fællesskabet • Bruge sproget hensynsfuldt i forbindelse med konflikter/konfliktløsning • Varetage dagligdagens personlige funktioner, herunder kunne forstå og følge en instruktion • Forstå betydningen af at have venner, og blive bekendt med eget ansvar i forhold til at udvikle og vedligeholde gode relationer til både børn og voksne

	<p><u>Pædagogiske aktiviteter vi anvender for at opnå vores delmål:</u></p> <p>Dagligt/ugentligt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Morgensamling (vente på tur, lytte til sine kammerater) • Fællesspisning (fredag hver uge) • Sociale spilleregler • Borddækning • Uderum/legeplads (lege i mindre og større grupper) <p>Månedligt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bytte plads/grupper • Cykeltur • Bibliotekstur • Marken • Bålsuppe (forberede og spise sammen med de andre grupper) • Smør selv dag (kunne bede om maden, vente på tur) • Kokkeskole • Maryfondens kuffert (Vi taler om venskaber og mobning, ud fra historielæsning og samtalekort) <p>Årligt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Præsentationsrunde (både børn og voksne på stuen) • Tema • Juletræsfest
--	--

Dokumentationsmetode	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Vi benytter praksisfortællinger ➤ Portfolio/barnets kuffert hvor vi dokumenterer barnets udvikling via barnets "spor" ➤ Billeder med beskrivelser af aktiviteterne hænger på stuerne ➤ NemBørn hvor vi hver dag uploader billeder med tilhørende dagbogs beskrivelse ➤ Vi laver små film af aktiviteterne og fremviser på forældremøder og for børnene ➤ Børnenes egne billeder og filmoptagelser dokumenterer aktiviteterne ud fra børnenes perspektiv
-----------------------------	--

Evalueringsmetode	<p><u>Metodiske evalueringsværktøjer vi anvender:</u></p> <p><i>SMTTE-modellen</i></p> <p><i>ALLE MED</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Vi bruger vores personalemøder på at evaluere de enkelte temaer, ud fra hvad der har været godt og hvad kan vi gøre bedre. ○ Månedlige nyhedsbreve til forældrene der indeholder evaluering af den foregående måneds overordnede læringsmål. <p><u>Personalet evaluerer ud fra følgende tegn:</u></p> <p>0-2 år</p> <p>Aktiv deltager i aktiviteterne</p> <p>Viser hensyn/omtanke f.eks. trøster hinanden</p> <p>Kan dele legetøj</p> <p>Er medskaber af nye relationer</p> <p>Oplever en tættere voksenrelation, via aktiviteter i små grupper</p>
--------------------------	---

	<p>3-5 år</p> <p>Trives og er glad for at komme i børnehave Er tryk og henvender sig til andre børn og voksne Der er en positiv atmosfære og omgangstone Oplever sig som en del af fællesskabet Bidrager til fællesskabet Kendskab til regler og er hjælpsom</p>
Evaluerings- resultat	<p><u>Vi har erfaret at:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Gennem projektet "Fri for mobberi" har børnene i børnehaven oplevet anerkendelse og at blive respekteret som de personer de er. De har i større grad oplevet at høre til og blive inddraget i fællesskaberne • Når aktiviteterne tilrettelægges så børnene inddrages i aftaler om, hvilke regler og normer der skal gælde i/for gruppen, og hvordan reglerne overholdes, så oplever børnene, at de har indflydelse på og kan påvirke gruppens aftaler • Når aktiviteterne tilrettelægges, så børnene lærer at påtage sig opgaver, som ligger ud over deres personlige interesse, herunder at overholde aftaler om orden, oprydning og arbejdsro • Børnene kan udvikle sig gennem rollespil og samtidig bevidstgøre sig om, hvordan de ved hjælp af mundtligt sprog og kropssprog kan medvirke til både at formindske og forstærke uenighed og konflikter • Aktiviteterne i gruppen styrker og videreudvikler børnenes færdigheder i forhold til at være selvhjulpne. De gør erfaringer med at modtage og forstå en kollektiv besked og handle derefter.
Udviklings- potentiale	<p>Vi ser udviklingspotentiale ved i højre grad at målsætte forældreinvolvering ift. vores pædagogiske praksis og læreplanstemaer.</p> <p><u>Forældreinvolvering:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Ikke at afbryde • Støt op om sociale regler • Børnene hjælper til derhjemme • Tag børnene med ud og handle • Tale pænt om institutionen/personale og børn foran jeres barn • Deltage i de sociale arrangementer i institutionen • Involver barnet i daglige rutiner • Selv pakke sin madpakke • Lad barnet selv finde og tage tøj på

Sproglig kompetence	
Overordnede mål	<p>At arbejde med sprog skal foregå på flere planer, da sproget både indeholder det verbale (tale)sprog, det kropslige sprog samt det kreative skabende sprog hos barnet. I vores pædagogiske arbejde skal det praktiseres ved, at der arbejdes med ord, brugen af kroppen som udtryksmiddel, billedsprog, dans, drama, historiefortælling og meget mere. Ligeledes skal der indgå de såkaldte 3-års og 5-års sprogvurderinger</p>

	(tests) i det pædagogiske arbejde.
Konkrete delmål for de 0 – 2årige	<p>At barnet kan:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Udtrykke sig uanset deres sproglige niveau • Vise nysgerrighed for sproget gennem sanselig og kropslig leg med sproget • Håndtere konflikter verbalt eller med babytegn frem for fysisk håndtering
for de 3 – 5årige	<p>At barnet kan:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Deltage i samtale og kunne veksle mellem at lytte og ytre sig • Have opmærksomhed på sprogets forskellige funktioner og tilpasse sproget til forskellige situationer • Tale om sprog • Samtale om indholdet i billeder og tekster • Fortælle om egne oplevelser i sammenhængende form • Lytte til oplæsning og fortalte historier og genfortælle tekstens indhold • Fortælle situationsuafhængige historier ud fra billeder eller hørte historier • Videreudvikle og nuancere ordforråd og begrebsforståelse • Lege, improvisere og eksperimentere med rim, rytme, sproglyde og ord • Have kendskab til bogstavernes navn, form og lyd • Lege og eksperimentere med sætnings- og orddannelse • Lege og eksperimentere med skrift og skrevne meddelelser som middel til kommunikation • Bruge bogstaver og eksperimentere med ord og sætninger i egen håndskrift og på computer <p><u>Pædagogiske aktiviteter vi anvender for at opnå vores delmål:</u></p> <p>Dagligt</p> <ul style="list-style-type: none"> • Computer/Ipad (Der spilles læringsspil, hvor bl.a. tal og bogstaver indgår) <p>Ugentligt: 5-6 årige</p> <ul style="list-style-type: none"> • Skolerelateret arbejde (Der arbejdes med "førskolebøger" der sigter at børnene får et kendskab til bogstaver og tal) • Legeskrivning (Der leges med skriveretninger og navn på tegninger) <p>Månedligt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bibliotekstur (Fordybelsestid hvor børnene får eksempel får lov at læse højt ud fra billeder) <p>Årligt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Eventyr uge (Forfatter- og tekstkendskab) • Fotouge (Børnene tager billeder ud fra tema og der laves en bog til stuen)
Dokumentationsmetode	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Vi benytter praksisfortællinger ➤ Portfolio/barnets kuffert hvor vi dokumenterer barnets udvikling via barnets "spor" ➤ Billeder med beskrivelser af aktiviteterne hænger på stuerne ➤ NemBørn hvor vi hver dag uploader billeder med

	<p>tilhørende dagbogs beskrivelse</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Vi laver små film af aktiviteterne og fremviser på forældremøder og for børnene ➤ Børnenes egne billeder og filmoptagelser dokumenterer aktiviteterne ud fra børnenes perspektiv
<p>Evalueringsmetode</p>	<p><u>Metodiske evalueringsværktøjer vi anvender:</u> <i>SMTTE-modellen</i> <i>ALLE MED</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Vi bruger vores personalemøder på at evaluere de enkelte temaer, ud fra hvad der har været godt og hvad kan vi gøre bedre ○ Månedlige nyhedsbreve til forældrene der indeholder evaluering af den foregående måneds overordnede læringsmål <p><u>Personalet evaluerer ud fra følgende tegn:</u></p> <p>0-2 år</p> <ul style="list-style-type: none"> • At barnet bruger babytegn og får sat ord på hvad de føler og hvad de vil • At barnet opnår større ordforråd • At barnet viser interesser for at læse bøger • At barnet forsøger at udtrykke sig verbalt i konflikter <p>3-5 år</p> <ul style="list-style-type: none"> • At barnet bruger sit sprog nuanceret • At barnet selv fortæller eventyr eller genkender eventyr • At barnet leger med sproget • At barnet udtrykker sine følelser gennem sproget • At barnet kommer i mindre konflikter og har bedre redskaber til at løse dem • At der opstår færre fysiske konflikter
<p>Evalueringsresultat</p>	<p><u>Vi har erfaret at:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Gennem samtale og dialog øver børnene forskellige former for tale- og lytteroller, herunder at føre ordet og at lytte opmærksomt til andre • Skabe rammer, hvor børnene får mulighed for at øve sig i at lytte, tale og spørge og dermed udvikler bevidsthed om sprogets forskellige funktioner. De får ligeledes en fornemmelse for, at man taler forskelligt afhængigt af, hvem man henvender sig til, og hvad man vil opnå • Forløb der giver børnene anledning til at tale om sprog og til at undre sig over sproget og søge forklaringer på ord, de ikke kender eller forstår. Det sproglige fokus sigter på udvikling af børnenes ordforråd, deres sprogbrug og sproglig bevidsthed • Samtale om indholdet i tekster tager udgangspunkt i åbne spørgsmål og understøtter børnenes tekstforståelse • Give børnene mulighed for selv at fortælle, fantasere og genfortælle med anvendelse af forskellige udtryksformer • Forløb der indeholder oplæsning og fortælling, der omfatter både fakta og fiktion. Der lægges vægt på at appellere til børnenes fantasi og lyst til at beskæftige

	<p>sig med bøger og andre skriftlige medier</p> <ul style="list-style-type: none"> • I forbindelse med børnenes genfortælling af hørte historier anvendes forskellige visuelle modeller til støtte for børnenes fortælling. Der gives mulighed for, at der arbejdes med historiers fortællestruktur (indledning, handling og afslutning) • Aktiviteter giver børnene mulighed for at afprøve og udvikle sprog og begreber i relevante sammenhænge. De bruger sproget til at udforske og undre sig, til at more sig og til at lege med • Gennem bøger og oplæsning møder børnene skriftsprogets mere komplekse strukturer. For at forøge børnenes muligheder for at lære ord gennem oplæsning inddrages børnene som aktive medfortællere af historien • Forløb der omfatter aktiviteter og lege med lyde, rim, rytmer og grafiske symboler, herunder bogstaver og tal • Børnenes kendskab til bogstavernes navn, form og lyd indgår i en funktionel sammenhæng • Forløb der giver børnene rige muligheder for at reflektere over sproget, herunder lege og eksperimentere med ord- og sætningsdannelse. Forløb der lægger vægt på systematisk udvikling af ord- og begrebsforståelse • Børnene gør erfaringer med at meddele sig gennem tegninger og tidlig skrivning, herunder såvel selvopfundne tegn, skribleskrift og bogstaver. Dette fremmer børnenes indsigt i, at sproget er et kommunikationsmiddel, der gør, at man kan meddele sig til andre i tale og skrift • Børnene får mulighed for at eksperimentere med tidlig skrivning ved at tegne/skrive små fortællinger, beretninger, beskrivelser m.m. såvel med håndskrift som på computer • I forbindelse med børnenes tidlige skrivning samtales om forskellige hverdagsgenrer: ønskesedler, huskesedler, opskrifter, breve m.m. <p>Fra starten af førskolearbejdet tilskyndes børnene til at lege sig ind i rollen som læser ved at sidde med en bog og eksperimentere med at læse for sig selv eller andre. Udsmykning og bøger på stuen inspirerer børnene til egen tekstproduktion og tidlig læsning af bøger.</p>
<p>Udviklings- potentiale</p>	<p>Vi ser udviklingspotentiale ved i højre grad at målsætte forældreinvolvering ift. vores pædagogiske praksis og læreplanstemaer.</p> <p><u>Forældreinvolvering:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Skab et miljø i hjemmet og omkring jer, der stimulerer børnenes lyst til at lege med bogstaver og tal. • Læs for jeres børn dagligt og giv jeres børn kendskab til forskellige forfattere og genre. • Læs rim og remser med jeres børn. Spørg ind til hvilke rim og remser jeres børn kan fra børnehavne. Leg med ord og lav jeres egne rim.

Krop og bevægelse	
Overordnede mål	At arbejde med krop og bevægelse skal handle om, at der både er fokus på barnets forståelse samt brugen af kroppens muligheder, bevægelse, sundhed og meget mere. I vores pædagogiske arbejde med børnene skal det praktiseres ved, at der laves rytmik, gymnastik, sanglege, boldlege samt besøge legepladser med nye grovmotoriske udfordringer. Der skal også være fokus på sund kost og sund levevis.
Konkrete delmål	
for de 0 – 2årige	<p>At børnene kan:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Beherske og bruge kroppen varieret og vise udholdenhed • Kombinere sproglige aktiviteter med fysiske handlinger • Beherske finmotoriske bevægelser • Udvikle sin balance på løbecykle • Udvikle en god håndhygiejne • Spise sundt og varieret
for de 3 – 5årige	<p>At børnene kan:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Beherske og bruge kroppen varieret og vise udholdenhed • Kombinere sproglige aktiviteter med fysiske handlinger • Beherske finmotoriske bevægelser • Udnytte hele institutionen og dens legeområder og kende lokalområdets muligheder og begrænsninger for motorisk udfoldelse • Cykle på tohjulede cykler • Spise sundt og varieret • Udvikle god hygiejne <p><u>Pædagogiske aktiviteter vi anvender for at opnå vores mål:</u></p> <p>Dagligt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Legeplads (gynger, ruchebanen, balancebanen mm.) • Finmotorik (Klippe, tegne, male, perle) • Balanceøvelser (hoppe, gyng, sjipte, hinke) <p>Ugentligt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Fredagsløb (300 m. bane på marken) • Cykeltræning (både på legepladsen, i skoven og i nærområdet) • Kokkeskole med husets kok <p>Månedligt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Smør selv • Forberede bålsuppe (I samarbejde med de andre stuer) • Hallen (Boldspil, redskaber, ribber og lege) <p>Årligt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hallandsløb (300 m. opmålt rute på marken, med uddeling af diplom) • Cykelprøve • Klatretårn • Tema(Sundhedsmåned) • Førstehjælp • Soloplysning (Vi laver armbånd med uv-perler)

Dokumentations- metode	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Vi benytter praksisfortællinger ➤ Portfolio/barnets kuffert hvor vi dokumenterer barnets udvikling via barnets "spor" ➤ Billeder med beskrivelser af aktiviteterne hænger på stuerne ➤ NemBørn hvor vi hver dag uploader billeder med tilhørende dagbogs beskrivelse ➤ Vi laver små film af aktiviteterne og fremviser på forældremøder og for børnene ➤ Børnenes egne billeder og filmoptagelser dokumenterer aktiviteterne ud fra børnenes perspektiv
Evaluerings- metode	<p><u>Metodiske evalueringsværktøjer vi anvender:</u> <i>SMTTE-modellen</i> <i>ALLE MED</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Vi bruger vores personalemøder på at evaluere de enkelte temaer, ud fra hvad der har været godt og hvad kan vi gøre bedre. ○ Månedlige nyhedsbreve til forældrene der indeholder evaluering af den foregående måneds overordnede læringsmål. <p><u>Personalet evaluerer ud fra følgende tegn:</u></p> <p>0-2 år Glad for at bevæge sig på forskellige måder Glæder sig til at komme i f.eks. salen, hallen, naturen og på legepladsen Udvikler sig motorisk Udfordrer sig selv motorisk Har et godt immunforsvar og få sygedage.</p> <p>3-5 år Glad for at bevæge sig på forskellige måder Glæder sig til at komme i f.eks. salen, hallen, naturen og på legepladsen Udvikler sig motorisk Udfordrer sig selv motorisk Udvikler kropsbevidsthed Kan klippe og holde på en blyant Bevidst om sundt og usund kost Spiser varieret Har et godt immunforsvar og få sygedage</p>
Evaluerings- resultat	<p><u>Vi har erfaret at:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Ved lege som motiverer til fysiske aktiviteter, oplever børnene glæde og velvære. Børnenes elementære grovmotoriske færdigheder trænes gennem idrætsaktiviteter og bevægelseslege, og relevante forklaringer og instruktioner gør børnene fortrolige med brug af redskaber og værktøjer. Lege og aktiviteter tilrettelægges, så børnene oplever og får indsigt i kroppens muligheder og begrænsninger. • Kobler tale- og kropssprog sammen i lege og rollespil. Aktiviteter indeholder remser/sange, der understøtter særlige bevægelsesmønstre. Gennem

	<p>fantasifortællinger får børnene mulighed for indlevelse og brug af fantasi, følelser, motorik og sanser. Aktiviteter stimulerer barnets bevidsthed om kroppens placering i forhold til omgivelserne.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aktiviteterne støtter børnene i at videreudvikle deres finmotoriske bevægelser. Gennem aktiviteter som at klippe, tegne, male, eksperimentere med tidlig skrivning og anvende it udvikler de deres finmotoriske færdigheder og øver øje-hånd koordination. • Aktiviteterne inddrager institutionens legeområder såvel ude som inde på en sådan måde at børnene bliver fortrolige med og kan udnytte dem. Børnene lærer at orientere sig i deres lokalområde både i forhold til at begå sig i trafikken og til at kunne anvende lokalområdets tilbud. • Aktiviteterne i institutionens pædagogiske køkken, inddrager børnene i madlavning. Børnene lærer at kende forskel på sundt og usundt og finder balance mellem de to. Det styrker børnenes sundhed og er medvirkende til at nedbringe børnenes sygedage.
<p>Udviklings- potentiale</p>	<p>Vi ser udviklingspotentiale ved i højre grad at målsætte forældreinvolvering ift. vores pædagogiske praksis og læreplanstemaer.</p> <p><u>Forældreinvolvering:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Træne toiletbesøg • Lad børnene selv sørge for at tage tøj på og huske madpakke mm. • Lad børnene hjælpe til i køkkenet, det styrker finmotorikken at skære, hakke, rive mm. • Lær børnene at bruge kniv og gaffel, der er meget koordination og finmotorik bundet til dette. • Lad børnene cykle eller gå til børnehaven, for på den måde at styrke dem, både motorisk men også at gøre dem sikre i trafikken. • Tale med børnene om sunde vaner. • Gå ture med jeres børn i nærmiljøet, brug skoven og stranden. • Lad jeres børn deltage i en idrætsaktivitet, de fleste klubber åbner for alderen 4-5 år (håndbold, fodbold, dans mm.) • Vis glæde ved bevægelse, læg bevægelse ind i hverdagen. • Vær gode rollemodeller for jeres børn.

<p>Natur/naturfænomener, samt matematiske begreber</p>	
<p>Overordnede mål</p>	<p>At arbejde med naturen og naturfænomener skal handle om, at der skal gives børnene muligheder for at opleve naturen og årstider samt gives indblik i, hvad man kan foretage sig i naturen (opleve, udforske, eksperimentere med m.m.). Der skal tages på ture i naturen (skov, mose, strand, havet, naturlegepladser m.m.), hvor børnene kan få oplevelser. Der skal også være fokus på smådyr (sommerfugle, mariehøner, snegle, orme m.m.), som børnene kan studere.</p>

Konkrete delmål	
for de 0 – 2årige	<p>At børnene kan:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lære at holde af, at være ude i naturen og lege og se de ting der er • Udvide nysgerrighed omkring naturfænomener, udforske og opleve naturen
for de 3 – 5årige	<p>At børnene kan:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lægge mærke til naturfaglige fænomener fra hverdagen, herunder at tænke over, stille spørgsmål til og tale om deres iagttagelser • Kende til årets og døgnets gang og til begivenheder i naturen, som er knyttet dertil. kende forskellige vejrfænomener • Sortere indsamlet materiale efter forskellige kategorier, herunder form, farve, overflade, antal og vægt • Færdes hensynsfuldt i naturen. få begyndende kendskab til dagligdagens ressourcer, som vand, elektricitet og affald • Kende til sund og usund kost • Have kendskab til tal og tælleremser, opbygge talforståelse ved at forbinde talnavn, talsymbol og antal have kendskab til matematiske begreber, der bruges til at navngive og beskrive former og fænomener • Arbejde med regnehistorier <p><u>Pædagogiske aktiviteter vi anvender for at opnå vores delmål:</u></p> <p>Dagligt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Udeleg/legeplads • Samling (Tale om vejret, årstiderne mm.) <p>Ugentligt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Marken (se årstiderne skifte) <p>Månedligt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tur i nærmiljøet (give børnene kendskab til naturen og dens muligheder i nærmiljøet) <p>Årligt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Fælles skovtur (Hele huset i skoven, hele dagen) • Naturens dag (Landsdækkende dag med fokus på naturen), forskellige natur aktiviteter
Dokumentationsmetode	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Vi benytter praksisfortællinger ➤ Portfolio/barnets kuffert hvor vi dokumenterer barnets udvikling via barnets "spor" ➤ Billeder med beskrivelser af aktiviteterne hænger på stuerne ➤ NemBørn hvor vi hver dag uploader billeder med tilhørende dagbogs beskrivelse ➤ Vi laver små film af aktiviteterne og fremviser på forældremøder og for børnene ➤ Børnenes egne billeder og filmoptagelser dokumenterer aktiviteterne ud fra børnenes perspektiv

<p>Evalueringsmetode</p>	<p><u>Metodiske evalueringværktøjer vi anvender:</u> <i>SMTTE-modellen</i> ALLE MED</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Vi bruger vores personalemøder på at evaluere de enkelte temaer, ud fra hvad der har været godt og hvad kan vi gøre bedre. ○ Månedlige nyhedsbreve til forældrene der indeholder evaluering af den foregående måneds overordnede læringsmål. <p><u>Personalet evaluerer ud fra følgende tegn:</u></p> <p>0-2 år</p> <ul style="list-style-type: none"> • Viser interesse for at komme ud og er undersøgende • Interesserer sig for det de ser i naturen <p>3-5 år</p> <ul style="list-style-type: none"> • Selv kan tage overtøj på der passer til vejret • Glæder sig til at komme ud i alt slags vejr • Finder på lege der passer til årstiden og vejret • Kan håndtere dyrene og planterne med respekt • Kan fortælle om vejret, dyrene og planterne • Viser nysgerrighed og kreativitet i naturen • Har fokus på miljøet
<p>Evalueringresultat</p>	<p><u>Vi har erfaret at:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • I forløbet sættes der fokus på undersøgende, eksperimenterende og legende aktiviteter. Aktiviteterne tilrettelægges, så børnene får mulighed for at udbygge deres naturfaglige forståelse. Når det er muligt, foregår aktiviteterne udendørs, på institutionens udearealer og i naturen. • Forløbet styrker børnenes opmærksomhed på hverdagsfænomener og inddrager deres umiddelbare iagttagelser i samtale. Børnenes spørgsmål om naturen følges op af den voksne med åbne spørgsmål, som sætter yderligere tanker i gang hos børnene. • Forløbet tager udgangspunkt i børnenes forskellige forudsætninger og tilrettelægges, så børnene får konkrete erfaringer med mange forskellige materialer fra deres nære omverden. • Forløbet lægger vægt på at udvikle børnenes interesse, nysgerrighed og respekt for naturen. Som en del af undervisningen lærer børnene, hvordan man færdes i naturen, bruger den hensynsfuldt og undgår at gøre skade på planter og dyr, samt hvordan de selv kan bidrage til forbedring af miljøet. • I forløbet arbejder børnene med de almindelige fødevarer og lærer deres oprindelse at kende. • Forløbet rummer en række aktiviteter, der lærer børnene at knytte matematikkens sproglige begreber sammen med deres egen virkelighed. Gennem spil, lege, undersøgelser og eksperimenter med tal, figurer, former og mønstre og konkrete materialer udvikles børnenes forståelse for matematikkens sprog. Arbejdet baseres på samtale/dialog og leg med konkrete

	materialer.
Udviklings- potentiale	Vi ser udviklingspotentiale ved i højre grad at målsætte forældreinvolvering ift. vores pædagogiske praksis og læreplanstemaer. <u>Forældreinvolvering:</u> <ul style="list-style-type: none"> • Tal med jeres børn om årstiderne • Tag jeres børn med ud i naturen hele året, brug lokalområdet

Kulturelle udtryksformer og værdier	
Overordnede mål	At arbejde med kulturelle udtryksformer og værdier handler for os om, at give børnene mulighed for at opleve kulturelle ting som for eksempel at se teater, se byens seværdigheder, se udstillinger, tage på museumsbesøg m.m. Vi skal have fokus på børnenes æstetiske og kreative sider, som skal stimuleres via forskellige skabende aktiviteter. Ligeledes skal vi præsentere børnene for IT (computer, Internet, spil m.m.) Ved at børnene erfarer og oplever varierende kreative udtryksformer, tanker, fantasi, følelser, strukturer m.v. møder børnene verden nuanceret, åbne og med respekt. I dette tema ligger der også en del af nøglen til vores inklusionsbestræbelser.
Konkrete delmål for de 0 – 2årige	At børnene kan: <ul style="list-style-type: none"> • Være aktive deltagere i sang, musik og fortælling • Udtrykke sig kreativt ved at tegne og male
for de 3 – 5årige	At børnene kan: <ul style="list-style-type: none"> • Opleve og samtale om forskelligartede kunst- og kulturindtryk • Udtrykke sig på forskellige måder med billeder, sang, drama, spil på instrumenter, bevægelse, tale og skriftsprog • Benytte forskellige materialer, redskaber og teknikker • Udviser forståelse for forskellige kulturer <p><u>Pædagogiske aktiviteter vi anvender for at opnå vores delmål:</u></p> <p>Dagligt</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sang/musik • Fortællinger • Højtlesning (Med fokus på forskellige forfattere og genre) <p>Ugentligt</p> <ul style="list-style-type: none"> • Computer • Kreativitet (Gøre brug af vores værksted) <p>Månedligt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bibliotekstur • Gåture/cykelture • Værksted • Film (I vores egen biograf)

	<p>Årligt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Juleaktiviteter/ julefest • Sct. Hans • Fastelavn • Opvisning for forældre (Børnene laver en forestilling) • Børnefødselsdage • Dragefest • Forfatterkendskab (Vi bruger fortællerrummet/ dukketeateret) • Påske • Kendskab til andre lande/andre kulture (Vi bruger børneatlas, film, egne oplevelser)
<p>Dokumentationsmetode</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Vi benytter praksisfortællinger ➤ Portfolio/barnets kuffert hvor vi dokumenterer barnets udvikling via barnets "spor" ➤ Billeder med beskrivelser af aktiviteterne hænger på stuerne ➤ NemBørn hvor vi hver dag uploader billeder med tilhørende dagbogs beskrivelse ➤ Vi laver små film af aktiviteterne og fremviser på forældremøder og for børnene ➤ Børnenes egne billeder og filmoptagelser dokumenterer aktiviteterne ud fra børnenes perspektiv
<p>Evalueringsmetode</p>	<p><u>Metodiske evalueringsværktøjer vi anvender:</u> <i>SMTTE-modellen</i> <i>ALLE MED</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Vi bruger vores personalemøder på at evaluere de enkelte temaer, ud fra hvad der har været godt og hvad kan vi gøre bedre. ○ Månedlige nyhedsbreve til forældrene der indeholder evaluering af den foregående måneds overordnede læringsmål. <p><u>Personalet evaluerer ud fra følgende tegn:</u></p> <p>0-2 år</p> <ul style="list-style-type: none"> • At børnene har lyst at udfolde sig kreativt • Oplever begejstring ved nye kreative indtryk <p>3-5 år</p> <ul style="list-style-type: none"> • At børnene selv tager initiativ til at udfolde sig kreativt • Begejstres ved mødet med ny kultur • Kan have dialoer omkring det oplevede, fx i forhold til et teaterstykke, et museums besøg eller lign.
<p>Evalueringsresultat</p>	<p><u>Vi har erfaret at:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Forløbet tilrettelægges, så børnene får mulighed for med alle sanser at erfare, at viden, indtryk og oplevelser kan erhverves fra forskellige udtryksformer og medier, herunder billeder, musik, sange, film, fortællinger i talt og skrevet sprog og dramatiske optrin. Børnene gør selv erfaringer og eksperimenterer med at anvende disse udtryksformer både i

	<p>voksenstyrede sammenhænge og i frie aktiviteter på eget initiativ.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Igennem skabende aktiviteter opnår børnene kendskab til og fortrolighed med brugen af forskellige redskaber, instrumenter, materialer, teknikker og arbejdsformer, der knytter sig til det praktiske/musiske område, herunder brug af it og medier og skriftlige udtryk.
Udviklings- potentiale	<p>Vi ser udviklingspotentiale ved i højre grad at målsætte forældreinvolvering ift. vores pædagogiske praksis og læreplanstemaer.</p> <p><u>Forældreinvolvering:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Vær kreative med jeres børn • Læs højt for jeres børn • Brug kulturværftet og alle de muligheder der er for kreativitet, leg og læring • Tal med jeres børn om traditioner og højtider • Lad jeres børn bruge en computer • Syng og spil musik • Tal med jeres børn om forskellige forfattere • Tal med jeres børn om andre kulturer, børn i andre lande. Hvordan lever andre børn osv. Lån bøger på biblioteket.

Sproglig indsats

I Helsingør kommune er det politisk besluttet, at der skal foretages sprogvurderinger af treårige børn, og af børn i september måned, i året før deres skolestart.

Sprogvurderinger og generel sprogunderstøttende indsats

Arbejdet med sprogvurderinger	
Dagtilbuddets sprogvejleder	<p>I Hallandsgården er der to uddannede sprogvejledere. Det giver os den fordel, at sprogvejlederne kan sparre sammen og få udbytte af hinandens ressourcer og interesseområder. Begge vejledere er uddannede pædagoger og har gennemført sprogpakkekurset.</p> <p><u>Sprogvejlederteamet består af:</u> Pernille Petersen og Jane Rimmer Hansen.</p>
Hvem udfører sprogvurderingerne	<p>Det er husets sprogvejledere der udfører sprogvurderingerne. Dette har vi valgt, da vi mener det skaber sammenhæng i forhold til viden og vidensdeling teamet imellem. Endvidere oplever vi at det bidrager til faglig troværdighed, når det er sprogvejlederne der giver feedback på sprogvurderinger til forældrene.</p>
Beskrivelse af den generelle sprogunderstøttende indsats	<p>I dagligdagens pædagogiske aktiviteter vægter vi sproget højt. Vi har fokus på at tale <i>med</i> børnene og ikke <i>til</i> børnene. Størstedelen af vores metoder udspringer fra sprogpakken. Gennem vores pædagogiske struktur skaber vi plads til samtaler i hverdagen, vi anvender spørgeteknikker, der åbner op for børnenes sprudlende fortællelyst, verbalt og nonverbalt, alt efter alder. Vores børnegrupper er, som tidligere beskrevet, aldersopdelte. Denne opdeling betyder, at vi kan tilrettelægge sproglige aktiviteter, der målrettes alderen. Alle børnegrupper har hver dag morgensamling og ved samlinger tilbyder vi børnene sprog på mange niveauer. Vi synger sange med tilhørende konkrete i form af dyr, tal og farver og for de yngste af vores børn anvender vi, udover konkrete, kropssproget i form af fagter, der ligeledes understøtter sprogudviklingen. Ved samlinger i børnehaven er der fokus på turtagning, fælles lytteopmærksomhed samt fortælling. De ældste børnehavebørn øver sig i at være midtpunkt og "fremlægge" en oplevelse, dette understøttes evt. af billedplancher eller billeder fra dagbogen. Vi tilstræber at så mange børn som muligt får taletid ved samlingerne.</p> <p>I vuggestueafdelingen arbejder vi med 10 udvalgte babytegn. I hverdagen hjælper disse tegn det enkelte barn til at føle sig forstået og det understøtter det tidlige talesprog. Babytegnene bliver altid anvendt sammen med sproget, det er derfor ikke tegn der kan stå alene. Vi bruger babytegn til de børn der ikke har noget sprog endnu. Så snart sproget begynder at komme så stopper vi med at bruge babytegnene og lader sproget vokse. Vi inspirerer ligeledes forældrene til at anvende babytegnene derhjemme.</p> <p>I børnehaven arbejder vi med <i>LæseLeg</i> (dialogisk læsning) både som en del af den generelle sprogunderstøttende</p>

	<p>indsats, men også i forbindelse med den fokuserede og særlige indsats. Dette har vi valgt for at øge kvaliteten og udbyttet af højt-læsningen. Vi anvender materialet <i>LæseLeg</i> fra Mary Fonden og dette bidrager til let anvendelighed.</p> <p>Alle børnegrupper kommer månedligt på biblioteket. Her læses der bøger og bøgernes univers udforskes og ordforrådet udvides. Samtidig får børnene også et forhold til biblioteket og forhåbentlig nogle hyggelige minder derfra. For at styrke børnenes sprogforståelse sætter vi ord på handlinger og aktiviteter i hverdagen og hertil er ture og udflugter ideelle. Det styrker børnenes begrebs- og omverdensforståelse.</p> <p>Vores generelle sproglige fokus ligger i glæden ved at kunne kommunikere og jonglere med sproget i dagligdagen. Vi har tal og bogstaver hængende på væggene samt rim og remser. Det er blikfang og det skærper børnenes opmærksomhed på tal og bogstaver og inspirerer til leg med finurlighed i sproget.</p>
<p>Beskrivelse af den fokuserede og den særlige sprogstimulerende indsats</p>	<p>Har vi børn der efter sprogvurderingen ligger i området <u>fokuseret</u> eller <u>særlig</u> indsats, anvender vi bilagsrapporten for at finde ud af, hvori deres specifikke problematikker ligger. På denne måde kan vi målrette indsatsen, og der kan udarbejdes en plan for barnet med handlingsforslag til både hjem og dagtilbud. I Hallandsgården har vi besluttet at lave handleplaner på <u>alle</u> børn. Dvs. at også de børn der ligger i området generel indsats, får udarbejdet en handleplan med forslag til videre stimulering af sproget i hjemmet. Handleplaner på alle børn er tiltænkt som sprogfremmende inspirationsmateriale og guidning til forældrene.</p> <p>Ved fokuseret indsats arbejder vi med små tilrettelagte forløb i mindre sproggrupper. Vi benytter os af sprogkufferter med konkrete, dialogisk læsning, lyd eller spil, vi sætter ind alt efter hvor det enkelte barn skal styrkes. Vi er ofte i dialog med institutionens tilknyttede talepædagog og modtager råd og vejledning her fra. Periødevis har vi haft talepædagogen med til at afholde sproggrupper her i huset, hvilket har bidraget til yderligere udvikling af disse grupper samt inspireret til nye metoder.</p> <p>Ved særlig indsats drøfter vi barnets sproglige udfordringer på TF såfremt der er givet forældresamtykke. Dette med henblik på et videre forløb, evt. i form af yderligere tests og om barnet skal modtage taleundervisning. Bliver barnet henvist til talepædagog får vi råd og vejledning herigennem, for at kunne tilrettelægge en indsats, der er i overensstemmelse med den vejledning forældrene modtager. Vi prioriterer det er sprogvejlederne, der arbejder med børn i særlig indsats, såfremt dette ikke kan lade sig gøre er det vejledernes rolle at bistå med al sin viden. For børn i særlig indsats bliver der også lavet mindre tilrettelagte sproggrupper, således at indsatsen kan målrettes barnets behov.</p> <p>Som et nyt tiltag er vi begyndt at lave små sproggrupper med de vuggestuebørn som har nogle sproglige udfordringer. Disse</p>

	grupper opretter vi i samarbejde med vores talepædagog og hun deltager fem gange som inspirator. Dette tiltag er tænkt som en del af den tidlige indsats.
--	---

Antal sprogvurderinger

Sprogvurderinger udført i:		Antal børn	
		2014	2015
Antal af sprogvurderede treårige	Generel indsats	11	6
	Fokuseret indsats	0	4
	Særlig indsats	0	1
Antal af sprogvurderede børn året før skolestart	Generel indsats	22	19
	Fokuseret indsats	0	3
	Særlig indsats	0	1

Flersprogede børn

Antal flersprogede børn i alt	2014	2015
	7	10
Dagtilbuddets indsats i forhold til flersprogede børn		
<p>Det særlige sprogarbejde for børn med dansk som andetsprog er implementeret i alle afdelinger. Arbejdet understøttes af vores 2 sprogvejledere og den fælles sprogvejledning fra talepædagog Nete Mosbæk og kommunens sprogkonsulent. Der har på alle fronter været arbejdet med at involvere forældrene både gennem individuel dialog og på dialogmøder med repræsentanter fra BUR. Alle 0-6 års pædagoger og en del af medhjælperne har været på Sprogpakkekursus, hvilket har betydet fælles sprog og referenceramme.</p>		
Indikatorer/tegn		
<p>Børn der skaber fælles opmærksomhed omkring bøger, både i børnefællesskaber og i barn/voksenfællesskaber. Børn der kan udtrykke sig og blive forstået af omverdenen. Børn der indgår i dialog med hinanden og med de voksne. Børn der legelæser og legeskriver. Pædagoger der videregiver både indhold og metoder om sprogarbejdet til forældrene. Forældre der viser interesse for sprogarbejdet.</p>		
Ydelser/handleplaner		
<ul style="list-style-type: none"> - Tematisk sprogarbejde, hvor der arbejdes med fokusord. Tema og fokusord skal være tilgængelig for forældrene. - Dialogisk læsning er indarbejdet som et dagligt element. Forældre og nye medarbejder introduceres til arbejdsformen. - Der arbejdes ud fra de underbyggende sprogstrategier og strategierne introduceres for forældrene alt efter behov. - Tidlig skriftsprog har fået fornyet opmærksomhed. - Der laves sprogvurdering på alle 3- og 5-årige.		
Hvordan arbejdes der med modersmål?		
<p>Vi inddrager og vidensdeler med forældrene i forhold til sprogarbejdet for at skabe større sammenhæng i sprogarbejdet og dermed øget udvikling. Vi udarbejder handleplaner på alle børn, så de får et alderssvarende sprog, således at de ved skolestart mindst har sproglige færdigheder med gennemsnitligt niveau. Vi skaber læringsmiljøer, hvor børnenes sproglige færdigheder kan udvikles, så de:</p> <ul style="list-style-type: none"> - har lyst til at fortælle, lytte og være i dialog med andre - kan udtrykke følelser, meninger, tanker og oplevelser - kan lytte til oplæsning og fortælling - udvikler et nuanceret og begrebsmæssigt ordforråd - kan gængse faste udtryk og vendinger - sætte ord på de tilbagevendende daglige handlinger - kan sætte ord på udtryk og begreber for nære konkrete ting - har et basisordforråd af især navneord og udsagnsord - kan farvernes navne og nogle ofte anvendte tillægsord og forholdsord		
Nye indsatser eller projekter		
<p><i>At information når ud til familier med dansk som andet sprog. Oversættelse af vores pjecer til engelsk.</i></p>		

Børnemiljø

Arbejdet med et godt børnemiljø	
Overordnede mål	<p>Vi ønsker at skabe et trygt og udviklende børnemiljø der er i overensstemmelse med vores værdier og politikker. Et miljø hvor børnene har medindflydelse på forandring og nye tiltag.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Endvidere arbejder vi løbende med at få renoveret huset rum for rum, hvor fokus ligger på at få indtænkt vores opstillede delmål; for det fysiske, psykiske og det æstetiske børnemiljø.
Delmål - det fysiske børnemiljø	<p>I løbet af 2104 og 15 er der arbejdet målrettet med at forbedre børnenes fysiske miljø, både ude og inde. Der er arbejdet ud fra den pædagogiske indgangsvinkel om, at børn er forskellige, har brug for forskellige rum og ro i større eller mindre grad.</p> <p>De støjdæmpende tiltag bliver der løbende arbejdet med i hver gruppe, og ud fra dette arbejde er der fundet fælles tiltag, der arbejdes videre med. B.la. er der for nyligt monteret troldekt plader i vuggestues fællesrum. Herudover har vi udskiftet alle højborde til borde i børnehøjde og alle stole/taburetter er udskiftet med Bobles produkter, der fungerer som stole. Bobles produkterne er lavet i materiale der ikke larmer når der flyttes rundt på dem og vi har derfor fået dæmpet støjniveauet i både vuggestue og børnehave.</p> <p>Det fysiske børnemiljø:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vi skal i samarbejde med børnene mindske støjniveauet i institutionen og dermed skabe en bedre trivsel i hverdagen • Vi skal sammen med børnene gå på opdagelse og kortlægge hvordan støjen ser ud hos os • Vi skal sammen finde steder og situationer, hvor børnene kan få glæde af forandringer, som de voksne ikke har tænkt over, så vi bedst muligt kan finde løsninger på hvordan vi tilgodeser de brøllende drager og de mere støjfølsomme væsner • Vi skal have fokus på lys, sikre et godt indeklima og styrke børnenes sundhed, trivsel og læring • Vi skal skabe et godt indeklima der indebærer, at de enkelte rum har en passende temperatur, ingen træk, en god luftkvalitet, ingen fugt, en god belysning og rene gulvflader • Inventar såsom møbler skal ned i børnehøjde

	<ul style="list-style-type: none"> • De fysiske rammer skal både inde og ude inspirere til leg og fordybelse.
Delmål - det psykiske børnemiljø	<p>Vi arbejder i perioder med Mary fondens "<i>Fri for mobberi</i>" kuffert. Det er et arbejdsredskab vi kan se har en gavnlig effekt på børnenes måde at håndtere konflikter på. Det er et redskab, der forebygger mobning og hjælper børnene med at sætte ord på deres følelser. Dette ser vi komme til udtryk når et barn hentyder til en samtale, der har været evt. ud fra samtaletavlerne, eller med deres små bamsevenner. Vi oplever at "<i>Fri for mobberi</i>" bidrager positivt til det psykiske børnemiljø og er et redskab der danner et godt fundament for inklusionstanken i vores hus.</p> <p>Det psykiske børnemiljø:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Børn og forældre skal kunne mærke glæden ved at komme i Hallandsgården • Børnene skal omgives af imødekommende, nærværende og engagerede personaler • Vi skal støtte børnene i at se og aflæse deres kammeraters signaler • Vi skal støtte børnene i at sige til og fra i forhold til hvad de vil • At omgangstonen børnene imellem er respektfuld • Sikre os alle børn indgår i relationer • Sikre os at børnene forstår, at vi alle er forskellige og der er plads til dette • At vi gennem leg og samtale sikre os at børnene får et godt socialt samvær også på tværs af grupperne • At vi gennem samtale med børnene får gjort klart hvordan det er at være en god kammerat • Alle konflikter tages åbent og i dialog med de børn der er involveret, evt. bliver der også taget kontakt til forældrene • At vi inkluderer børnene i mindre og større fællesskaber.
Delmål - det æstetiske børnemiljø	<p>Vi har i 2014 og 15 haft fokus på at få løftet og renoveret vuggestueafdelingen. Afdelingen rummer de 0-3 årige børn og renovering er foretaget med udgangspunkt i vores delmål, for det fysiske og æstetiske børnemiljø, der gerne skulle smitte positivt af på det psykiske børnemiljø. En stor del af den nye rumindretning tager afsæt i at holde den råde tråd igennem hele huset. Ydremere har vi med den nye indretning taget udgangspunkt i, hvad der virker bedst for trivlsen i den aktuelle børnegruppe og derfor har vi lagt vægt at skabe en</p>

	<p>så fleksibel indretning som muligt. Derudover har vi gennem indretning haft fokus på, at børnene skulle kunne være så selvhjulpne som muligt i dagligdagen, fx ved selv at komme til og fra borde. Fokus har ligeledes ligget på at børnene kunne udfolde sig motorisk indendøre.</p> <p>Det æstetiske børnemiljø:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vores rumindretning skal påvirke børnene positivt og give dem en følelse af at her er rart at være • Indretningen skal være hyggelig og med en indbydende atmosfære • Udsmykningen på væggene skal afspejle vores pædagogiske aktiviteter og livet i huset • De forskellige rum, inde og ude, skal inspirere og stimulere børnenes nysgerrighed og sanser • De forskellige rum skal byde på forskelligartede oplevelser, der pirrer børnenes lyst til at udfolde sig • Legetøjet skal have sin faste plads så det nemt kan ryddes op • Udsmykningen skal afspejle at det er børnene, der har udfoldet sig kreativt.
--	--

Dokumentationsmetode	For at kunne arbejde med vores børnemiljø har vi løbende dialoger med børnene. Børnehavebørnene har en mening og kan udtrykke, hvad der er godt og hvad der er mindre godt. I vuggestueafdelingen kigger vi løbende på børnemiljøet, for at afstemme og dokumentere hvad ændringer og nye tiltag indebærer for trivslen hos børnene.
Evalueringsmetode	Efter igangsatte projekter evaluerer vi sammen med børnene, vi taler med børnene om hvad de synes om det. På personalemøder evaluerer vi løbende nye tiltag der vedrører børnemiljøet i Hallandsgården, dette med udgangspunkt i <i>SMTTE-modellen</i> . Børnemiljøet bliver ligeledes evalueret på bestyrelsesmøder og her evalueres der ud fra et bruger-perspektiv og ud fra vores interne tilfredshedsundersøgelse.
Evalueringsresultat	Vi ser løbende vores udviklingstiltag forplante sig til udvikling, trivsel og læring hos børnene. Som eksempel herfor kan vi b.la. nævne vores kontinuerlige fokus på Mary Fondens " <i>Fri for mobberi</i> ". Her er det tydeligt at se i forskellige situationer, at børnene har taget nogle af redskaberne til sig og fx bliver bedre til at udtrykke sig. Vi oplever også at øget fokus på vores inkluderende kultur påvirker børnene positivt og børnene er blevet bedre til at inkludere hinanden. Vores nye indretning i vuggestuen skaber

	<p>mere ro, og børnene har fået nemmere ved at overskue de muligheder der er for de forskellige aktiviteter. Vi har fået afgrænset nogle områder på legepladsen, hvilket har givet en bedre dynamik og skaber rum til fordybelse i leg. Ydremere har dette bidraget til et lavere støjniveau på legepladsen. Ved at udskifte borde og stole til borde i børnehøjde og anvende Bobles produkter som stole, har vi dæmpet støjniveauet og har gjort det lettere for de yngste børn at være selvhjulpne i forhold til at kunne komme til og fra bordet.</p>
<p>Udviklings- potentiale</p>	<p>Vi arbejder fortsat med at forbedre børnenes miljø ud fra en prioriteret handleplan. Vi mener vi har så spændende et hus, at kun fantasien sætter grænsen.</p> <p>Bestyrelsen, personalet og forældrene ønsker alle at skabe de bedste forudsætninger for Hallandsgårdens børn, og sammen vil vi skabe den bedste trivsel i dagligdagen.</p>

Hvordan afspejler det fysiske børnemiljø den aktuelle børnegruppe?

Vi har pt. ikke mange børn i Hallandsgården med anden etnisk baggrund end dansk. Men vi er bevidste omkring at præsentere børnene for forskellige kulturer og for mangfoldig levevis. Vi udsmykker fx stuerne med billeder af forskellige kulturer og har dialoger med børnene herom. Vi har indkøbt dukker med forskellige kropsfarver, dette med henblik på at give de yngste børn en tidlig forståelse af, at mennesker ser forskellige ud. I forbindelse med vores Grønlandstema i kommunen, havde vi en hel temamåned hvor vi lavede Grønlandsk mad, papmache landskab med Grønlandske huse og Grønlandske dyr. Vi havde også besøg af en mand, som havde boet på Grønland i adskillige år og han viste film for børnene fra Grønland. Han havde også taget forskellige dyreskind med fra slagtede sæler mm.. En stor oplevelse for både børn og voksne.

Nye tiltag

I de kommende år vil vi fortsat løbende arbejde med at renovere og løfte Hallandsgårdens grupperum. Vi vil fortsat finde løsninger på at dæmpe støjniveaue.

Skoleudsættelser

Skoleudsættelser ved skolestart 2014	Det samlede antal 5- til 6-årige børn i dagtilbuddet	Antal skoleudsatte
Drenge	13	0
Piger	6	1
I alt	19	1

Skoleudsættelser ved skolestart 2015	Det samlede antal 5- til 6-årige børn i dagtilbuddet	Antal skoleudsatte
Drenge	13	1
Piger	8	0
I alt	21	1

Skoleparathed

Hvordan arbejder I med de skoleudsatte børn, så de bliver skoleparate

For de skoleudsatte børn bliver der i samarbejde med forældrene udarbejdet en handleplan for det kommende år i børnehaven, herunder udvikling af barnets kompetencer frem mod skolestart. Handleplanen bliver lavet i LØFT og oftest er LØFT-skemaet lavet med udgangspunkt i selve indstillingen til skoleudsættelsen. Handleplanen laves af barnets pædagog og færdiggøres sammen med forældrene, da vi mener det skaber sammenhæng mellem hjem og dagtilbud i forhold til læring og indsats. Samtidig forpligter det også gensidigt. Det er ikke institutionen alene der skal gøre barnet skoleparat, det foregår i et vigtigt samarbejde med forældrene.

I 2014 og 15' har vi haft stor gavn af at få udført en MiniPas (et pædagogisk Vurderings- og beskriveredskab) på nogle af de skoleudsatte børn. Vi har anvendt MiniPas for at blive klogere på det skoleudsatte barns læringsstil/stile og ressourceområder. Denne metode har givet os indblik i, hvordan barnet bedst opnår succes med at tilegne sig ny læring og ligeledes har den givet indblik i, hvordan vi bedst understøtter barnets potentialer. Forældrene bliver involveret i testen undervejs og modtager råd og vejledning med udgangspunkt i en fælles indsats. Testens fokusområder og det arbejde der bliver lavet med barnet, bliver videregivet til den modtagende skole ved overleveringen af barnet. Dette redskab styrker barnets forudsætninger for at blive mødt der hvor barnets kompetencer ligger.

Nye tiltag

Vi har pt. ingen nye tiltag.

Arbejdet generelt med børnenes skoleparathed

I Hallandsgården har vi aldersopdelte grupper, hvorfor vores skolegruppe er sammen om læring hver dag. Vi arbejder målrettet og struktureret med læring, men med plads til nysgerrighed og spontanitet i hverdagen. Vi arbejder ud fra en struktur, der danner rammen om de 6 læreplanstemaer. Hvert læreplanstema fordyber vi os i over to måneder. Personalet, ledelsen og forældrebestyrelsen har i fællesskab udarbejdet et pædagogisk og læringsmæssigt indhold for skolegruppen. Dette er nedfældet i en læreplansdel samt en dertilhørende kanon (årshjul). Med denne ramme sikre vi, at alle børn der forlader Hallandsgården er blevet tilbudt det samme pædagogiske indhold og den samme kvalitet.

Vores børn oplever sammenhæng i læring. Bl.a. kan det nævnes at vi har arbejdet med Frederik d. 2. hvor vi har været på kulturejse på Marielyst slot og på Kronborg. Vi har arbejdet med et gennemtænkt udvalg af bøger, der er målrettet aldersgruppen, og så har vi læst forskellige typer eventyr bl.a. "Prinsessen på ærten". Vi har arbejdet med Halfdan Rasmussens rim og remser og i den forbindelse var vi også ude og se hans gravsted. Halfdan Rasmussens rim var i år overgangsobjekt fra børnehaven til skole. Overgangsobjektet bestod i, at hvert barn skulle have et Halfdan rim med i skolen, på en planche de selv havde tegnet, og så skulle de "fremlægge" deres rim for resten af klassen.

I skolegruppen bliver der arbejdet med små før-skole-opgaver og en del af disse bliver koblet sammen med leg og bevægelse.

En del af at blive skoleparat handler i selvfølghed også om at blive moden og kunne indgå socialt på kryds og tværs af gruppen samt at underordne sig de sociale spilleregler. Det er elementer vi i dagligdagen har fokus på.

For at indsamle børnenes "læringsspor" har hvert barn deres egen lille kuffert, hvor "sporene" fra oplevelser og læring bliver lagt i. Herudover har de også en mappe med lette førskole opgaver. Skolegruppen afslutter deres sidste år i Hallandsgården

med en teaterforestilling. Denne forestilling binder sløjfe om deres læring, fordi en lille bid af alt det de har oplevet og har lært, bliver spillet af dem selv hvor de oplever - sammenhæng og helhed i deres tillærte viden.
De skoler vi afleverer børn til får vores læreplansdel og vores kanon (årshjul). Via dette har skolen mulighed for at få indsigt i, hvad børnene har med sig af viden og oplevelser fra deres tid i børnehaven.

Inddragelse af forældrene i arbejdet med børnenes skoleparathed

Inden vi starter "skolegruppen" op i maj måned, inviterer vi forældrene til et informationsmøde, hvor den daglige pædagogiske leder fra Hellebækskolen kommer og informerer om opstarten på skolen. Som institution informerer vi på dette møde om vores læreplansdel som også har en forælder involveringsdel. Med dette møde forventningsafstemmer vi det sidste år i børnehaven sammen med forældrene, og så ønsker vi at inddrage forældrene i, hvad det indebærer at gøre et børnehaven barn skoleparat.

Nye tiltag

Vi har pt. ingen nye tiltag.

Forældreindflydelse

Forældresamarbejde

Vores tilgang til forældresamarbejdet er, at det skal være respektfuldt, med åbne dialoger og forældrene skal mødes med en løsnings fokuseret tilgang.
Vi informerer forældrene om vores pædagogiske arbejde gennem dialoger i dagligdagen og via vores dagbøger på NemBørn. Vi skriver dagbøger hver dag fordi vi ønsker at give forældrene stor indsigt i det arbejde vi udfører.
Vi afvikler et årligt forældremøde i forbindelse med at børnene skifter stue, hvilket de alle gør en gang om året pga. vores aldersopdeling. Her er der både en fælles del, altså generel orientering for alle forældre i Hallandsgården og derudover er der et stuemøde, hvor omdrejningspunktet er det pædagogiske indehold i hverdagen.
Endvidere afvikler vi i Hallandsgården en årlig arbejdsfest, hvor både forældre og personale deltager. Dette skaber mulighed for et godt samarbejde mellem personale og forældre og medfører en samlet ejerskabsfølelse overfor institutionen. Der er god forældreopbakning til disse arrangementer.

Nye tiltag

Vi har pt. ingen nye tiltag.

Inddragelse af forældrebestyrelsen

1. Med udgangspunkt i læreplanstemaerne har vi i Hallandsgården udviklet en kanon, gældende for hvert alderstrin ift. vores stue inddeling. Dette udviklingsarbejde har fundet sted i tæt dialog mellem bestyrelsesmedlemmer og personale på de respektive stuer. Grundlaget for udarbejdelsen af denne kanon har været ønsket om indførelse af en overordnet rød tråd i det pædagogiske arbejde i Hallandsgården. Derudover er det et redskab, der kan fungere som pædagogisk indgangsvinkel til at sikre, at alle børnene kommer fra Hallandsgården med mulighed for at have opnået samme læring og viden. Det er ligeledes et redskab, der kan være med til at kvalitetssikre, at alle børn på en pågældende stue, uafhængig af den respektive personalesammensætning tilbydes den samme læring og de samme aktivitetsmuligheder.
Kanonens tilpasses hver enkelt stue og det tilsvarende aldersniveau. Med afsæt i det

forventelige motoriske og kognitive udviklingsniveau, er der nøje beskrevet hvilke emner, der arbejdes med indenfor det enkelte læreplanstema. Læreplanstemaerne danner rammen og med afsæt heri foreligger der en beskrivelse af aktiviteter, litteratur, kreative tiltag samt forventninger til børnenes bidrag. Derudover har vi beskrevet en forældredel, som udleveres til forældrene om hvordan de kan støtte op om temaet ved selv at være deltagende og medinddrage børnene i hverdagslivet derhjemme.

2. En gang årligt sørger bestyrelsen for at alle forældre får udleveret et spørgeskema, der dækker de essentielle områder for barnets hverdag og trivsel i institutionen. Dette med henblik på at få afdækket forældrenes opfattelse og tilfredshed ift. barnets hverdag. Herunder er der spørgsmål, der er målrettet nye forældre, forældre der har børn i førskolegruppe samt forældre til børn der har haft stueskifte. De resterende spørgsmål er af mere almen gældende karakter for huset og hverdagen som helhed. Forældrene bedes vurdere deres tilfredshed med det pågældende spørgsmål på en skala fra 1-5, hvor 5 er højest. Der er også kommentarfelter så forældrene kan komme med ris og ros. Spørgeskemaet og de dertilhørende kommentarer danner grundlag for det kommende års bestyrelsesarbejde. I samarbejde med personalegruppen udvælges der, ud fra de dele af spørgeskemaet hvor forældrene har udtrykt størst utilfredshed, hvilken indsats og fokusområder bestyrelse og personale skal arbejde videre med i det kommende år. Det skal lige tilføjes at den overordnede tilfredshed med Hallandsgården ud fra et forældreperspektiv er 4,6.

Resultatet af spørgeskemaet præsenteres på et fælles forældremøde, med valg til bestyrelse, i umiddelbart forlængelse af undersøgelsen. Til dette møde er samtlige forældre inviteret og opfordres til at deltage. Her er det muligt for forældrene at blive introduceret til det forgangne års arbejde med repræsentation af både bestyrelse, personale og ledelse. Her er det også muligt for forældrene at stille spørgsmål, komme med forslag og indgå i en direkte dialog med alle deltagende parter.

Når der foreligger ad hoc opgaver i huset, der kan kræve en særlig ekspertise, spørger vi ofte forældrene, om der er nogen med kompetencer og ressourcer, der har lyst til at bidrage til løsningen af den pågældende opgave. Opgaverne kan både være af praktisk karakter, men også omhandle hjælp i forbindelse med afholdelse af arrangementer for hele institutionen. Dette sker i tæt samarbejde med involverede medarbejdere og der kommer på denne måde et tættere samarbejde mellem personale og forældre, uden bestyrelsesinvolvering i alle tiltag. Vi oplever en positiv dialog på tværs af huset, ved at forskellige interesserede forældre kan involveres og bidrage med ad hoc ud fra deres kompetencer.

3. På det månedlige bestyrelsesmøde præsenteres budgettet som et fast punkt. Det foreliggende regnskab samt årsresultat i forhold til budgettet gennemgås. Sygefraværet blandt personalet præsenteres i samme ombæring, da udgifter til lønninger udgør den væsentligste udgiftspost, hvorfor sygefraværet kan være af relevant betydning for afvigelser i budgettet. Alle større investeringen drøftes og vedtages i bestyrelsen. Når årsregnskabet foreligger tilpasses det kommende års budgetposter ud fra det forgangne i tæt dialog med bestyrelsen. Alle større justeringsændringer drøftes og vedtages.

Endvidere præsenteres en kurve over børneantallet i institutionen, således at der kontinuerligt skabes et overblik over, hvor mange børn der er i Hallandsgården, samt hvor mange ledige pladser der er. På denne måde har vi mulighed for at skabe øget opmærksomhed på udfordringer i økonomien der kan komme fremadrettet, ift. børnetallet og fordelingen mellem vuggestue- og børnehavebørn og den dertil ændrede økonomi.

4. Vi har i det forgangne år været igennem en ansættelsesprocedure til stillinger

som køkkenansvarlig, vikariat som pædagogmedhjælper samt fastansættelse af pædagog. Til alle samtaler har der udover leder og medarbejderrepræsentant også været repræsentanter fra bestyrelsen, enten bestyrelsesformanden, næstformand eller andet bestyrelsesmedlem, der besidder kompetencer der er nyttige i ansættelsesproceduren.

Nye tiltag

I det kommende år vil vi på tværs af hele huset arbejde med kommunikation. Kommunikationstemaet dækker bredt over både mundtlig og skriftlig kommunikation, samt over forskellige involverede parter. Herunder både forældre og medarbejder kommunikation i det daglige og ved forældremøderne. Temaet dækker også over kommunikationen forældre imellem samt hvordan der rettes henvendelse til egne og andres børn i institutionen. På bestyrelsesniveau skal der arbejdes med, hvorledes bestyrelsens arbejde kommunikeres bedst muligt ud til forældre, men også i forhold til kommunikation til presse, direktion og centerledelse. Dette arbejde opstartes ved et kick-off møde, i november 2015, med deltagelse af hele personalegruppen samt bestyrelsen. Dette møde indledes med et oplæg af en kommunikationsrådgiver, der tager afsæt i vores tilfredshedsundersøgelse samt de kommentarer forældrene har givet til denne.

Sammenhængende børne- og ungepolitik

Hvordan har den nye sammenhængende børne- og ungepolitik, "DELTAGELSE FOR ALLE", påvirket arbejdet i dagtilbuddet?

I Hallandsgården arbejder vi målrettet med Helsingør Kommunes sammenhængende Børne- og ungepolitik.

Alle personaler har kendskab til politikken og er medvidende om, at de er forpligtede til at sikre, at ingen børn ekskluderes af de sammenhænge, hvori de har deres daglige gang.

Alle Hallandsgårdens børn har ret til lige læringsmuligheder, og opleve sig set, hørt og imødekommet.

Vores tilgang til børne- og ungepolitikken bygger på værdierne fra vision 2020, strategikortet for Center for Daginstitution- og Skole og vores eget værdigrundlag.

Vi arbejder løbende med at regulere vores faglige tilgange, for at sikre en tidlig indsats hos det enkelte barn.

Vi målretter Børne- og ungepolitikken ved at:

- Understøtte børnenes sproglige udvikling
- Understøtte den inkluderende praksis
- Styrke forældresamarbejdet
- Opkvalificere medarbejdere fagligt
- Målrette og skærpe en tidlig indsats
- Inddrage relevante fagpersoner

Mål

Vi arbejder mod, at alle børn får lige muligheder for trivsel, læring og udvikling. Midlet er højere grad af samskabelse kollegialt og med forældre inddragelse omkring kerneopgaven.

Tegn

- Børnene deltager og tager del i fællesskabet
- Børnene ser hinanden og tager sociale initiativer
- Børnene får deres stærke sider i fokus og bliver styrket i deres svage sider
- Vi har et nuanceret og anerkendende sprogbrug overfor børnene
- Vi sparrer mere med hinanden og lærer af hinanden og sammen skaber den bedste pædagogik
- Vores tale om og til forældre bærer præg af nysgerrig undersøgelse
- Forældrene får mere indsigt i og mere lyst til at spørge og deltage
- Forældre får mere kendskab til hinanden
- Kerneopgaven er i fokus i faglige dialoger og i samtaler med forældre

Tiltag

- Vi reagerer hurtigt når vi oplever børn, der ikke deltager i fællesskabet eller børn, der viser tegn på mistrivsel – kortvarigt eller langvarigt.
- Vi inddrager forældrene med det samme, når vi har opmærksomhed på forhold omkring et barn. Evnen og modet til at gå tidligt i dialog opøves gennem kompetenceudviklingsforløbet "Fælles sprog - fælles metode".
- Vi tænker i utraditionelle løsninger, der kan gøre en forskel for barnet.
- Vi inddrager vores pædagoger med særlige kompetencer og vores

inklusionsvejleder til sparring ved bekymring, indsats, handleplaner og overgange for udsatte børn.

- Alle pædagoger har gennemgået grundkursus " Fælles sprog - fælles metode" og får dermed øget viden om arbejdsgange og indsats ift. børn med særlige behov.
- Vi opøver vores evner og vores medier til at formidle hverdagspædagogikken til forældre i daglig kontakt, på skrift og via digitale medier (videoklip).
- Vi arbejder med pædagogen som leder af relationer til børn og forældre. Det er pædagogen, der bærer ansvaret for relationen.
- Vi eksperimenterer med nye måder at invitere forældrene ind til dialog og deltagelse.
- Vi arbejder med forældrefællesskaber.
- Vi holder sprogcafé for alle forældre med præsentation af sprogkasser, og tilgang til sprogarbejdet.
- Vi uddanner medhjælpere til at tage del i kerneopgaven. Sprogvejledere giver medhjælpere intro til dialogisk læsning, sprogstrategier, tematisk sprogarbejde, Ipad.
- Vi laver individuel sprogstøtte for alle børn over 2 år med sproglige vanskeligheder og vi afprøver et temaforløb for hele gruppen af børn over 2 år med sproglige vanskeligheder.
- Vi udarbejder *Alle Med* på alle børn.
- Vi vil optimere overgangen fra hjem og vuggestuen og mellem vuggestue og børnehave.

Fokusområder i Helsingør

Inklusion

Inklusion

Overordnede mål

Siden 2012 har vi arbejdet målrettet med inkluderende børnefællesskaber i alle vores pædagogiske aktiviteter. Inklusionstanken er derfor indtænkt i vores pædagogiske struktur, hvor vi tilstræber at skabe:

Deltagelse for alle og lige læringsmulighed for alle.

Vores udgangspunkt herfor er optimalt da vores børn er aldersopdelt i deres grupper. Vi kan derfor tilrettelægge pædagogikken til alderen og børnenes udviklingstrin samt tilgodese de forskellige behov det enkelte barn måtte have. Grundlaget for dette arbejde i 2012 var bl.a. at vi oplevede, at en del af eksklusionsprocesserne fandt sted i de aktiviteter som personalet var ansvarlige for, hvilket førte os frem til at arbejde med rammerne og konteksten børnene befandt sig i. I 2014 og 15' har vi arbejdet videre med vores overordnede mål:

- ❖ **Alle børn har ret til at høre til og føle sig inkluderet i fællesskabet.**

Metoden vi anvender for at opnå vores mål tager udgangspunkt i vores ovennævnte struktur, hvor vi skaber deltagelsesmulighed for alle. I praksis betyder det at alle børn bliver tilbudt de samme skemalagte aktiviteter - Ingen bliver valgt fra - alle bliver valgt til. Dvs. at alle børn kommer med på den samme tur og bliver tilbudt de samme skemalagte læringsforløb, hvad enten det er på biblioteket, på stranden, til leg og bevægelse i idrætshallen eller andet. Dette mål

	<p>kræver nøje struktur, langsigtet planlægning og organisering af ressourcer, hvilket vi indfrir via vores månedsplaner. Med dette mål har vi løftet vores syn fra <i>kun</i> at have fokus på det enkelte barn i gruppen, til i højere grad at se på fællesskabet og den kontekst børnene er aktører i. I fællesskabet bliver det synligt for os hvis et barn ikke trives, og vi kan hurtigt gribe ind og handle på dette. Ikke ved at forsøge at "ændre" på barnet, men ved at ændre på rammen og det fællesskab vi tilbyder, for derigennem at kunne støtte barnet i udvikling af kompetencer og dermed undgå eksklusion.</p> <p>Vores andet overordnede mål er:</p> <p style="text-align: center;">❖ Vi arbejder bevidst med at undgå eksklusionsprocesser i vores pædagogiske praksis.</p> <p>Metoden vi anvender for at opnå vores mål er, at personalet i deres daglige praksis reflekterer over, hvilke handlinger der kan føre til eksklusionsprocesser og hvilke der bidrager til inklusion. Det kan f.eks. være når der bliver guidet i leg, bliver spillet, bliver tegnet, læst højt eller andet. Med dette mål er vi opmærksomme på at læring og inklusion ikke kun finder sted i de planlagte og skemalagte aktiviteter, men i lige så høj grad sker i dagligdagens udfoldelser.</p>
<p>Konkrete delmål</p>	<p>Vi ved at hvis børns læring og inklusion skal lykkes, så skal alle børn føle sig som en del af fællesskabet og opleve at de er værdifulde i fællesskabet, både socialt og fagligt. Med udgangspunkt i denne forståelse har vi arbejdet med følgende delmål:</p> <ul style="list-style-type: none"> • At alle børn har en følelse af at høre til • At børnene har en forståelse for det børnefællesskab de befinder sig i og kan inkludere hinanden heri • At vi fokuserer på børnenes ressourcer • At inklusion er de voksnes ansvar - også forældrenes • At inklusion forstås som et menneskesyn – der er plads til alle
<p>Dokumentationsmetode</p>	<p>Blandt de metoder vi arbejder med for at nå vores mål kan nævnes; LØFT, narrative fortællinger, børneinterviews, børnelinealen, kollegial sparring og supervision. For os har det været vigtigt at alle ansatte havde den samme forståelse for at arbejde med ovenstående metoder. Vi valgte derfor i foråret 2015 at bruge vores pædagogiske dag på at komme "ind under huden" på disse teknikker, så alle fik ejerskab herpå. Vi arbejdede således metodisk med konkrete cases og anskuede dem ud fra vores overordnede mål og delmål. Vi synes derfor vi er godt på vej til at opnå et fælles fagligt sprog og en fælles forståelse af, hvorfor disse teknikker er anvendelige når der opstår bekymring i forhold til et barns udvikling og trivsel, men også i forhold til at kigge indad.</p> <p>I 2014 og 15 havde vi et samarbejde med to rådgivere fra</p>

	<p>Børne- og Ungerådgivningen. De var tilknyttet personalet for at give råd og vejledning i forhold til en børnegruppe, hvor der var udfordringer med inklusionen børnene imellem. Her arbejdede alle personaler ud fra samme handleplan der søgte at imødekomme børnegruppes ressourcer. Der blev ud fra didaktiske overvejelser ændret i eks. måden børnene talte til hinanden på, tilbød deltagelse i leg på, og så blev der sat nogle tydelige rammer for børnefællesskabet med børnene som medskabere heraf.</p>
Evalueringsmetode	<p>På alle børn anvender vi skemaet <i>ALLE MED</i>. Det indikerer for os om det enkelte barn er i udvikling og trivsel. På personalemøder evaluerer vi vores afholdte aktiviteter og vi evaluerer ligeledes de indsatser der er på de enkelte børn og på grupperne. Vi evaluerer generelt vores praktik og pædagogiske forløb ud fra SMTTE-modellen. LØFT bliver ligeledes anvendt til at se resultaterne af vores arbejde, især målet "se ske" finder vi brugbart som direkte tegn på hvad barnet eller gruppen har opnået.</p>
Evalueringsresultat	<p>Efter vi er begyndt at arbejde målrettet med inkluderende børnefællesskaber, hvor vi skaber deltagelsesmulighed for alle, så oplever vi ikke i samme grad som tidligere at nogle børn står uden for fællesskabet. Alle børn fra gruppen har en fortælling om den samme tur eller den samme aktivitet. I hverdagen har det stor betydning for inklusionsprocesserne hvordan vi som voksne inklusionsrollemodeller agerer når vi står i hverdagens pædagogiske udfordringer. Igennem personalets egen refleksion og kollegial sparring opnår vi i højere grad at undgå eksklusionsprocesser i hverdagens aktiviteter. Med vores fokus på inklusion er vi blevet bedre til at se børnenes ressourcer og vi oplever generelt at børnenes trivsel og udvikling kan afspejles i <i>ALLE MED</i> skemaerne samt den trivsel vi oplever i børnegrupperne.</p> <p>Vi har en forældregruppe der er villige til at deltage aktivt når der sættes ind i forhold til inklusionsprocesser. Det kan f.eks. være når personalet appellerer til en legeaftale derhjemme eller i forbindelse med afholdelse af fødselsdage i hjemmet, hvor vi har en inkluderende fødselsdagspolitik vi forventer efterlevet af forældrene. Vi ser yderligere at tidlig indsats har positiv indvirkning på inklusionen og vi oplever generelt at forældrene er meget lydhøre når samtalerne tilrettelægges ud fra en løsningsfokuseret tilgang. Men vi oplever at der er brug for mere viden om inklusion både i forhold til personalet, men også i forhold til forældrene.</p>
Udviklingspotentiale	<p>I den kommende periode skal vi have forældrene yderligere involveret i hele inklusionstanken. Dette skal gøres ved mere synlig aktivitet omkring hvordan vi arbejder målrettet med dette begreb og hvordan de kan støtte op om det derhjemme. Vi arbejder på at få en foredragsholder ud og fortælle om inklusion, så både personale og forældre kan få mere viden om begrebet samt få en større forståelse af, at inklusion er alles ansvar.</p>

Sammenhæng mellem hjem og dagtilbud

Dagtilbuddets samarbejde med forældrene, i forbindelse med barnets første tid i dagtilbuddet

Familier der skal starte i Hallandsgården modtager inden opstart en velkomstfolder. Denne folder indeholder kort information, om vores pædagogiske praksis, samt vores værdier og forventninger til samarbejdet. Forældrene modtager også pjecer omkring husets politikker samt information og guidning til brugen af *NemBørn*. Familien inviteres inden opstart til et kort møde, hvor vi spørger ind til barnets rytme, søvn, madvaner og andre ritualer. Hensigten med dette møde er, at få forventningsafstemt og få indsigt i, hvordan vi skaber de bedste rammer for barnet. Der aftales en overordnet plan for indkøring og forældrene får vejledning omkring processen. Indkøringsperioden varer 1 -2 uger og vi er i tæt dialog med forældrene hver dag. Herudover sender vi, i indkøringsperioden, et par billeder af barnet på sms til forældrene og en lille besked om hvordan barnet har det. For at skabe tryghed for barnet/forældrene er der som udgangspunkt i starten kun tilknyttet én voksen, vi oplever at dette giver familien ro og overskuelighed i indkøringsfasen. Tre måneder efter opstart tilbydes forældrene en samtale, hvor starten i institutionen evalueres, og videre forløb formidles. Gensidig information og tillid til processen er nøgleord i vores forældresamarbejde.

Nye indsatser eller projekter

Forældrene deltager hvert år i en intern tilfredshedsundersøgelse, hvor besvarelserne er anonyme. Her kan man bl.a. svare på, hvordan man har oplevet starten i institutionen. De svar der kommer retur skal danne grundlag for videreudvikling af den pædagogiske praksis omkring barnets indkøring, så vi kan dygtiggøre og forbedre os.

Sammenhæng indenfor samme dagtilbud

Dagtilbuddets samarbejde mellem afdelinger/stuer/grupper, som henholdsvis afleverer til, - eller modtager børn fra hinanden

Børnene flyttes fra vuggestue til børnehave i små grupper, altid mindst to ad gangen så det opleves trygt at flytte stue. Overflytning fra vuggestue til børnehave sker ud fra alder/årgang, men det sker også ud fra pædagogiske overvejelser omkring barnets udvikling, parathed og modenhed. Inden overflytning har der været en dialog mellem det afgivende vuggestuepersonale og det modtagende børnehavepersonale. Vores aldersopdeling af børnegrupperne i børnehaven betyder, at der sjældent overflyttes ét barn alene fra én stue til en anden. Sker dette alligevel, af en årsag, sørger vi for overleveringsmøde pædagogerne imellem. Der ligger et udviklingsdokument og en *ALLE-MED* på samtlige børn, som forældrene er blevet introduceret for ved en forældresamtale. Dette dokument danner udgangspunkt for dialogen omkring barnet ved en overlevering.

Når vores børn, i maj måned, rykker samlet fra et grupperum til et andet, tilsigter vi at mindst én af gruppens personaler flytter med. Med denne struktur skaber vi stabilitet og tryghed for børnene, og vi undgår at vigtig viden omkring det enkelte barn og gruppen går tabt.

Nye indsatser eller projekter

Forældrene deltager hvert år i en intern tilfredshedsundersøgelse, hvor besvarelsene er anonyme. Her kan man bl.a. svare på, hvor tilfreds man har været med indkøringen på en ny stue, altså en intern overflytning. De svar der kommer retur skal danne grundlag for videreudvikling af den pædagogiske praksis omkring barnets indkøring, så vi kan dygtiggøre og forbedre os.

Sammenhæng mellem dagtilbud

Samarbejde med de dagtilbud, som I henholdsvis afleverer til, - eller modtager børn fra

Med en samtykkeerklæring fra forældrene kan vi udlevere og indhente oplysninger omkring et barn vi modtager eller afleverer til et andet dagtilbud. Vi oplever at overlevering er vigtig, hvorfor vi kontakter den institution vi modtager barnet fra, med henblik på at få etableret et overleveringsmøde eller en samtale. Her modtager vi de papirer der måtte ligge på barnet og vi kan høre ind til, hvordan barnets trivsel og udvikling har været i den pågældende institution.

Nye indsatser eller projekter

Vi har pt. ingen nye tiltag.

Sammenhæng mellem dagtilbud og skole

Dagtilbuddets samarbejde med skolerne vedrørende overgange

For at sikre børnene de bedste betingelser inden skolestart, har vi i fællesskab med Hellebækskolen udarbejdet fælles retningslinjer, for samarbejde, aktiviteter og overgange mellem skole og børnehave.

Vi har i 2014 afholdt 4 møder og i 2014 afholdt 5 møder.

Vi arbejder målrettet ud fra de indgåede samarbejdsaftaler mellem skole og børnehaver, i de skoledistrikter hvor Hallandsgårdens børn indskrives.

Størstedelen af vores kommende skolebørn er tilhørende Hellebækskolen, Apperup. I enkelte tilfælde, har vi overleveret børn til Hornbæk og Tikøb skole.

I henholdsvis Ålsgårde og Hornbæk distrikt har vi aftalt, at skolen er ansvarlig som tovholder for indkaldelse til fællesmøder og skrivning af referat.

I distrikt Hornbæk, afholdes årligt ca. 4 møder på Hornbæk skole.
I distrikt Ålsgårde afholdes årligt 5 møder. Disse møder afholdes på skift hos hinanden. Dette med henblik på at skabe en større forståelse og indblik i hinandens institution, samt at højne sparringen ved at alle præcis kender til det beskrevne jf. problematik, udfordringer eller succeser.

For at sikre en succesfuld sammenhæng og overgang for barnet og forældrene, deler Hallandsgården og skolen årshjul (skolegruppens / og 0. årgang). Årshjulet indeholder temaer, anvendte materialer/bogmaterialer, udflugter og andre tiltag, som er relevante i forhold til planlægning og sikring mod de stående krav. På denne måde kan skolen planlægge succeser ved at repetere det genkendelige og samtidig sørge for at bygge på det, som barnet allerede mestrer i forvejen. Skolen får derved et vel-dokumenteret og ensartet grundlag for at tage udgangspunkt i barnets nærmeste zone for læring, da skolen er bekendt med skolegruppens foregående lærings-år. Hallandsgården og skolen er i tæt dialog med hinanden, hvor der på distriktsmøderne bliver drøftet visioner, fælles tiltag og hverdagens problematikker. Det giver et stærkere og større kendskab til, hvad vi i børnehaven skal levere til børnene i skolegruppen. Men det styrker også skolen gennem større indsigt i, hvad skolen skal forbedre i samarbejde med tidlig indsats. Distrikt møderne bringer sparring både af pædagogisk karakter, men også helt konkret i den pågældende skolegruppe, skolekrav eller forældrenes tvivlsspørgsmål mv..

Skoleledelsen fra Hellebækskole deltager hvert år, i slutningen af august, på forældremøde i Hallandsgården. Det har været en meget positiv oplevelse for både skole, forældre og Hallandsgården. Det har bragt et bedre og trygtere kendskab inden, skolernes obligatoriske informationsmøder, der afholdes i november. Skolen er blevet et "kendt og trygt" ansigt.

En gang årligt i august måned, afholdes evalueringsmøde, med deltagelse af SFO-lederen, den daglige pædagogiske leder på skolen og daginstitutionsleder fra distriktets tre daginstitutioner i Ålsgårde, hvor der evalueres fra tidligere år, så vi i et fremadrettet syn kan ændre og forandre arbejdsgange i det kommende børnehave-/skole-år. Derudover afholdes der løbende tæt kommunikation mellem skole og vores daginstitution.

Nye indsatser eller projekter

1. Samarbejde om profilering og branding af vores distrikt.
2. Etablering af fælles foredrag og temaaftner for personaler og forældre.
3. Etablering af samarbejdsgrupper mellem børnehaven og skole.
  - Fokuspunkter, gode ideer fra børnehaven til skolen og omvendt
  - Udvikling og tæt samarbejde.

Indsatsen på 0 – 2årsområdet

Dagtilbuddets organisering af og arbejde med "Fokus på begyndelsen"

Når vi modtager nye børn og forældre i vuggestuen begynder vi altid samarbejdet med et opstartsmøde. Her fortæller forældrene om deres barn og vi fortæller om vores hverdag og det forpligtende samarbejde. Efter barnet er faldet til og har fået sin rytme i institutionen, inviterer vi forældrene til en tre-måneders samtale. Herefter tilbyder vi forældrene en årlig udviklings samtale, medmindre der er behov for andet. De sidste par år har vi øget vores "fokus på begyndelsen", og vi er meget bevidste om, at barnets første udviklings år styrkes gennem tidlig indsats og et åbent og tillidsfuldt forældresamarbejde. Vores fokus på børnenes motoriske udvikling afspejler sig i vores pædagogiske struktur og i vores arbejde med læreplanstemaet krop og bevægelse. Vi har en kultur hvor børnene er ude hver dag

og vuggestuens legeplads og legeredskaber indbyder til at børnene udfordres motorisk. Vores fokus på børnenes motoriske udvikling går fint i tråd med at alle personale har gennemgået DGI uddannelses forløbet i 2015. Gennem dette har personalet fået inspiration til leg og bevægelse samt indsigt i børnenes udvikling. For at give børnene i vuggestueafdelingen de bedste forudsætninger for at bevæge sig og øve deres motoriske færdigheder, har vi investeret i en masse farvestrålende Bobles produkter, de er tilgængelige overalt i institutionen. Vi oplever at produkterne er med til at øge børnenes bevægelsesglæde og vi ser at produkterne indbyder til at børnene udfordrer sig selv motorisk. I årets løb har vi indrettet vuggestueafdelingen så børnene kan være mere selvhjulpne og mere motoriske indendøre. Bevægelse og motoriske aktiviteter er blevet en integreret del af vores hverdag og der bliver ofte øvet koldbøtter, gået på tæer, kravlet som en kat, eller snurret som en snorretop. Kun fantasien sætter grænsen.

For at arbejde målrettet med tidlig indsats og fokus på begyndelsen, har vi udviklet et skema der danner udgangspunkt for den første udviklingssamtale med forældrene. Her beskrives bl.a. barnets motoriske færdigheder. Det er et skema personalet løbende kan udfylde i takt med at barnet udvikler sig. Herudover udfyldes *ALLE MED* skemaet også på samtlige børn. Hvis vi oplever at et barn ikke er med udviklingsmæssigt sætter vi hurtigt ind på at støtte barnet ekstra og vi har en åben dialog med forældrene omkring det vi observerer. Hvis der er behov for det så drøfter vi, med forældrenes tilladelse, barnets udfordringer på TF og finder i samråd med forældrene og ekstern ekspertise ud af hvad der er brug for af indsats og støtte.

Nye indsatser og projekter

Vi har pt. ingen nye indsatser.

IT og medieleg

Indsatsen i forhold til "IT og medieleg"

I børnehaveafdelingen har vi computere som børnene kan anvende til at spille læringsspil på. Vi har udvalgt spil, hvor børnene får indsigt i tal og bogstaver. I vores årsplan indgår en uge hvert år, hvor vi har ekstra fokus på digitale medier og her får børnene udleveret en Ipad, de kan tage billeder med. Som udgangspunkt er der et overordnet tema, f.eks. "de bedste ting i børnehaven" eller "mine venner fra børnehaven". Ud fra disse billeder kan børnene fortælle små historier, hvor det visuelle medie understøtter hukommelsen. Vi tager dagligt billeder med iPhones som dokumentation til dagbogen og også her inddrager vi børnene med valg af billeder og tekst hertil.

Nye indsatser

Vi har pt. ingen nye indsatser.

Børn og bevægelse (DGI-certificering)

Indsatsen i forhold til "børn og bevægelse"

I efteråret 2015 blev Hallandsgården DGI-certificeret og er dermed certificeret som bevægelsesinstitution. Personalet har deltaget i DGI undervisning bestående af 4 moduler. Undervisningsgangene har været tilrettelagt ud fra teori og praksisøvelser. Undervejs i processen har vi arbejdet med at udvikle Hallandsgårdens bevægelsespolitik og vores dertilhørende værdigrundlag.

Værdigrundlag for bevægelse:

Vi ønsker at skabe et godt fundament, hvor alle børn udfordres til et liv med masser af bevægelse og oplever begejstring herved. Vi tænker sundhed og bevægelse som noget, der har stor betydning for barnets trivsel, selvværd og udvikling og tillige styrker fællesskabsfølelsen og relationsdannelsen børnene i mellem.

Vores værdiorde er derfor følgende:

- **B**egejstring
- **U**dfordring
- **F**ællesskab

Bevægelsespolitik:

Børn bevæger sig hele tiden. De kan ikke lade være med at bevæge sig. Det er den måde de lærer og udvikler sig på både fysisk og erfaringsmæssigt. Børns kropslighed er både en forudsætning og et udtryk for deres udvikling og læring.

I vores bevægelsespolitik lægger vi derfor vægt på:

- at tænke kost og sundhed ind som er en forudsætning for at barnet er i trivsel og kan være i bevægelse hver dag
- at vores børns bevægelsesniveau lever op til sundhedsmyndighedernes anbefalinger for bevægelse
- at alle Hallandsgårdens børn er glade, sunde og aktive børn
- at børnene bevæger sig af lyst
- at leg, idræt og bevægelse er værdifuldt for alle børn og voksne
- at gode vaner grundlægges tidligt og varer hele livet
- at faglighed, engagement og højt humør kendetegner bevægelsesaktiviteter i Hallandsgården
- at bevægelse styrker børnenes koncentration og indlæring
- at bevægelse er værdifuld i forhold til at være inkluderet.

Vores vision er, at børnene bliver ved med at have glæde ved kropslige udfoldelser, hvorfor vi vil:

- give børnene kropslige udfordringer som en naturlig del af dagligdagen
- give børnene mulighed for at opleve et varieret bevægelsesmiljø
- have en kultur som stimulerer børnenes sanser og er udviklende i forhold til deres motorik og bevægelsesglæde.

Læringsmål

- At børnene oplever glæden ved deres krop og ved at være i bevægelse
- At børnene styrker deres fysiske og psykiske sundhed ved at øge deres bevidsthed om sund levevis, herunder sammenhæng mellem kost og trivsel, velvære og glæden ved fysisk aktivitet
- At børnene øger deres bevidsthed omkring kropssprog og kroppens reaktioner
- At børnene udvikler kompetencer inden for deres nærmeste udviklingszone.

Den daglige fysiske aktivitet/bevægelse ud fra de fysiske rammer i institutionen

Vi har søgt at skabe en legeplads, hvor børnene har mulighed for at klatre i træer, gyngesving, løbe, spille bold, gå balancegang, bevæge sig og eksperimentere med kroppen, og derved få en fornemmelse af hvad og hvor meget de kan med kroppen.

På legepladsen er der rig mulighed for bevægelse og derfor prioriterer vi at børnene

kommer ud hver dag.

Indenfor har vi meget bevidst indrettet stuerne med Bobles produkter og hos os fungerer de som multifunktionelle tumlemøbler. De har både funktion som møbler, men fungerer også som rekvisitter til leg, bevægelse og konstruktion. Derudover har vi indrettet et helt Bobles-tumle-rum som vi anvender til at understøtte børnenes kreative leg og bevægelse. Vores Bobles miljø appellerer til bevægelse i dagligdagen og sikrer at børnene også har rig mulighed for at blive udfordret motorisk indendøre.

Hvordan vi sikrer at børnene er ude så ofte som muligt

For os er det en selvfølgelighed, at børnene er ude hver dag i al slags vejr. Udeleg er præget af fri leg, cykling, motorcykler og sandkassen. Derudover sættes der løbende aktiviteter i gang, som tager udgangspunkt i handle- og læreplaner for området krop og bevægelse.

Hvordan vi sikrer at alle børn er fysisk aktive i løbet af dagen

I Hallandsgården har vi mange Bobles produkter, trapper og kuperet arealer. Derfor bliver alle børn der går i vuggestue og børnehave hurtig meget gode til at bevæge sig op og ned ad trapper og på ujævnt terræn. Børnene bliver inddraget i daglige fysiske aktiviteter som oprydning, borddækning og hente mad. Børnene skal være selvhjulpne (i forhold til alder) med selv at tage tøj på og selv at klare så mange ting som muligt. Dette styrker både deres selvværd samt deres fin- og grovmotorik. Herudover sikrer vi fysisk aktivitet gennem:

- Temauger for både vuggestue og børnehave med fokus på pædagogisk idræt
- Cykeltræning med løbe- og pedalcykler på legepladsen
- Deltagelse i Mini OL
- En fast dag om ugen til Krop og bevægelse
- Udeliv og leg på legeplads
- Ture
- Fredagsløb på marken (hver fredag)
- Lege og bevægelsesaktiviteter (inde og ude)
- Rytmik
- Cykeldage på veje og stier
- Tumletid i vores Bobles rum.

Hvordan vi sikrer forældre kendskab til vigtigheden af fysisk aktivitet

På vores månedsaktivitetsplan som alle forældre får udleveret, gør vi opmærksom på når målet for en aktivitet er krop og bevægelse. I vores dagbog på NemBørn beskriver vi de aktiviteter vi har udført. Dette gøres ud fra en faglig tilgang, hvor vi lægger vægt på hvorfor vi gør som vi gør og hvad det styrker hos barnet. Vi har netop afholdt et forældremøde hvor temaet var krop og bevægelse. På dette møde havde vi en DGI-underviser ude, som skulle inspirere forældrene til hvad de kunne gøre for at fremme børnenes kropslige aktiviteter hjemme.

Opstart af DGI i Hallandsgården

I september 2015 kickstartede vi vores DGI-certificering med en fælles DGI-temamåned. Denne måned var alle børn fra vuggestue og børnehave delt op i grupper, på tværs af hele huset, og skulle deltage i forskellige bevægelsesaktiviteter. Der var bl.a. "gamle" lege (alle mine kyllinger), cykellege, OL-aktiviteter og sanser uge. Aktiviteterne var organiseret på en måde så alle uanset alder kunne deltage. For at synliggøre aktiviteterne overfor forældrene havde vi sat en deltagerliste op med hvert barns navn, så forældrene kunne følge med i hvad deres børn havde lavet og få en dialog herom.

Hvilke tegn oplever vi på det vi arbejder med

Vi ser mange positive tegn på vores ekstra fokus på krop og bevægelse. Blandt andet oplever vi at børnene selv tager initiativ, så snart de ser rekvisitterne til en bevægelsesaktivitet. Vi oplever ligeledes at børnene i højere grad udfordrer sig selv motorisk, hvilket har stor indflydelse på børnenes selvværd da de oplever mestring og dermed tilegner sig nye kompetencer. For hele huset har DGI-certificeringen betydet at bevægelse er tænkt ind i dagligdagen som opmærksomhedspunkt og så har det øget bevægelsesglæden hos både børn og personale.

Nye tiltag

At få udviklet en aktivitetsplan i forhold til DGI aktiviteter.

Børn og sundhed

Indsatsen i forhold til børns sundhed

I Hallandsgården arbejder vi løbende med temaet sundhed ved at have fokus på flere aspekter. Vi har dialoger med børnene om sund og usund kost, og om hvor de forskellige fødevarer kommer fra. Vi taler med børnene om forskellen på fabriksproduceret mad og fødevarer der stammer fra naturen. Med udgangspunkt i nærmiljøet og de fødevarer og dyr der findes heromkring, introducerer vi børnene til fødevarernes vej - fra dyr og mark - til vores bord. Børnene indgår i samarbejde med hinanden på tværs af børnehavestuerne og med vores kok, ved at de på skift deltager aktivt i tilberedning af mad i vores pædagogiske køkken. Herigennem bliver børnene præsenteret for et bredt udvalg af forskellige årstidsbestemte råvarer. Vi oplever at børnenes lyst til at være i et køkken, hvor de får lov til at snitte og hakke og have køkkenredskaber i hænderne, smitter af på lysten til at smage på råvarer, de tidligere ikke har smagt.

I institutionen har vi en kost- og ernæringspolitik der er udarbejdet af forældrebestyrelsen, personalet og husets kok. Med den har vi fokus på sunde veltilberedte måltider, hvor 65 % af alle råvarer er økologisk, og madden er tilberedt med et minimum af sukker. For at inddrage børnene i madlavning og give dem gode vaner omkring måltider, har vi følgende pædagogiske aktiviteter, hvor maden og måltidet indgår:

- Kokkeskole - hver torsdag
- Smørselv frokost – en gang om måneden i børnehaven
- Bålsuppe – første fredag i hver måned, hvor børnene er med til at tilberede de friske råvarer
- Bagedage
- Fællesspisning – en gang om ugen
- Højbede med krydderurter og jordbær - årstidsbestemt
- Æbleuge – en gang om året, hvor børnene plukker æbler og tilbereder friskpresset æblemost i vores æblepressemaskine.

Endvidere har vi en sukkerpolitik der er udarbejdet efter princippet sund fornuft. Herigennem vil vi gerne give børnene nogle sunde kostvaner. Vi mener ikke at sunde kostvaner kun er lig med nul sukker tolerance. Vi mener derimod, at børnene skal lære at få et fornuftigt forhold til slik, kager og andre søde sager. Hallandsgården serverer derfor ikke søde sager til børnene i dagligdagen, men ved festlige lejligheder og højtider, bliver der serveret søde sager i moderate mængder.

I Hallandsgården har vi arbejdet målbevidst med at forbedre hygiejnen. Dette har vi

gjort ved at implementere 14 dages hygiejnetema under selve læreplanstemaet. Vi har sammen med børnene skabt øget opmærksomhed på korrekt håndhygiejne. Vi har fortalt børnene om bakterier og vira og om hvordan vi kan blive syge af disse. Vi har arbejdet kreativt med temaet ved at producere bakterier i papmache, vi har lavet plancher og tegninger med udklip fra reklamer, med udgangspunkt i artikler vedr. hygiejne i hjemmet og til kroppen.

Vi har involveret forældrene ved at opfordre dem til, sammen med børnene, at finde emballager, der benyttes i hjemmet i forbindelse med hygiejniske gøremål. Børnene har sammen med personalet afmærket med farverige mærkater, de steder i huset, hvor man bør være opmærksom på, at der er øget risiko for smitteoverførsel. Dette har også været med til at skabe øget fokus i forhold til forældrene og deres håndhygiejne. Børnene har haft læring af visualiseringen med mærkaterne og den efterfølgende dialog med forældre og personale.

Vi opfordrer alle forældre til at afspritte deres hænder ved ankomst til Hallandsgården. Spritdispenser hænger ved indgangen og der har vi opsat et bådhorn som børnene må bruge når deres forældre har sprittet hænder. I tråd hermed opfordrer vi ligeledes til, at alle børn hver morgen får vasket hænder, inden de går ind på stuerne. Derudover har vi gennemgribende i hele huset sørget for, at der er elektroniske spritdispensere til rådighed for personalet. Alle steder, hvor der skal udføres håndhygiejne, er der opsat holdere til engangshåndklæder. I forhold til forældrene holder vi fokus på håndhygiejnen gennem forskellige afvekslende opslag med opfordring hertil, og i forhold til børnene synger vi sange omhandlende håndhygiejne, så fokus bevares.

Endvidere har vi udarbejdet forældrerettede informationsopslag om de mest almindelige børnesygdomme med bl.a. sundhed.dk og netdoktor.dk som kilde. Dette for at få skabt tidlig opmærksomhed omkring en pågældende sygdom, og forhåbentligt herved at nedsætte risikoen for yderligere sygdomsspredning i institutionen. Vi opfordrer alle forældre til at barnet har en feberfri dag hjemme efter sygdom, inden det afleveres i Hallandsgården igen. Vores hygiejnetiltag har medført et fald i børnenes sygefravær.

Nye tiltag

Vi har pt. ingen nye tiltag.

Børns fravær

	Antal fraværsdage i alt	
	2014	2015
Fravær grundet sygdom	I 2014 var sygefraværet 4,1 dag pr. barn.	I 2015 var sygefraværet 5,8 dag pr. barn.

Personale

Personalesammensætning 2014

Uddannelsesniveau	Antal ansatte omregnet til fuldtidsstillinger	Andel af det samlede personale i %
Personale med en pædagoguddannelse	6,2	46,3
Personale med en kortere pædagogisk uddannelse (PGU/PAU)	0,9	6,7
Personale uden pædagogisk uddannelse	4,2	31,3
Personale med relevant diplomuddannelse		
Personale der er i gang med relevant diplomuddannelse	1,9	14,2
Andet personale	0,2	1,5
I alt		100 %

Har I opnået fordelingen 70/30 mellem pædagoger og medhjælpere?

Vi har haft fordelingen i mål og har endda ligget over, men vi har været nødsaget til at tilpasse i forhold til vores underskud. I forhold til vores gæld har vi været nødt til at kapacitetstilpasse i forhold til vores fagfordeling. Vi forventer i slutningen af 2016 start 2017 at have en fagfordeling der svarer til 70/30 igen.

Personalesammensætning 2015

Uddannelsesniveau	Antal ansatte omregnet til fuldtidsstillinger	Andel af det samlede personale i %
Personale med en pædagoguddannelse	4,9	39,2
Personale med en kortere pædagogisk uddannelse (PGU/PAU)	0,9	7,2
Personale uden pædagogisk uddannelse	4,1	32,8
Personale med relevant diplomuddannelse		
Personale der er i gang med relevant diplomuddannelse	2	16
Andet personale	0,6	4,8
I alt		100 %

Ledelse

Ledelsesstruktur	Leder og Souschef
Leders uddannelse:	
Pædagoguddannelse	Uddannet pædagog i 1984 fra: Esbjerg Børne- og fritidspædagogseminarium
Diplommoduler	Personligt lederskab Ledelse og kommunikation 1 Ledelse og medarbejdere modul 1 & 2 Pædagogisk ledelse Ledelse og Organisation modul 1 & 2 Ledelse og kommunikation 2
Andet	<i>Sprogvejlederuddannelse 2007</i> <i>Arbejdsledermiljøuddannelse 2009</i>
Souschefs:	
Pædagoguddannelse	Uddannet pædagog i 2008 fra: Københavns socialpædagogiske seminarium
Diplommoduler	Det personlige lederskab Modul 1: Professionelt lederskab
Andet	<i>Sprogvejlederuddannelsen 2009</i>
Afd. leder	
Pædagoguddannelse	
Diplommoduler	
Andet	
Afd. leder	
Pædagoguddannelse	
Diplommoduler	
Andet	

Ressourcepersoner

Særlige ressourcepersoner	
Inklusionsvejleder	Pernille Petersen
Læreplansansvarlig	Joan Madsen og Jane Rimmer Hansen
Bevægelsesambassadør	Pernille Strandberg
Sprogvejleder	Jane Rimmer Hansen og Pernille Petersen

Personalets fravær

	Antal sygedage pr. fuldtidsstilling		Sygefravær i procent	
	2014	2015	2014	2015
Det samlede pædagogiske personale inkl. langtidssygdom	<i>OBS! Se vejledningen</i>	<i>OBS! Se vejledningen</i>	<i>OBS! Se vejledningen</i>	<i>OBS! Se vejledningen</i>

Af det samlede fravær udgør langtidssygdom:

	Antal medarbejdere	Antal dage i alt	
		2014	2015
Langtidssygdom, 30 dage eller derover.			

Vikarforbrug

	Antal timer	
	2014	2015
Pædagogisk uddannede vikarer		
Vikarer uden pædagogisk uddannelse	550	534
I alt	550	534

Kompetenceudvikling

Kursus og udviklingsdage og tema-dage	2014	2015
Ledelsen	10 hele dage 8 Halve dage	18 hele dage 21 halve dage
Pædagoger	20 hele dage 19 halve dage	23 hele dage 20 halve dage
Medhjælpere	5 hele dage 10 halve dage	6 hele dage 17 halve dage

Dagtilbuddets arbejde med personalets kompetenceudvikling

Medarbejdernes årlige udviklingssamtale danner grundlag for den enkelte medarbejders kompetenceudvikling.

Førstehjælp
Opus
Personlig fremtræden
Deltagelse for alle
Inklusionsvejleuddannelse
Arbejds miljøuddannelse
Sprog og bevægelse
Læse leg
Den vanskelige samtale
Med Grunduddannelse
Fælles sprog fælles metode
Fokus på overgange i børns liv
DGI certificering

Nye indsatser eller projekter

Fokus på kommunikation.

Samarbejdet i distriktet

Dagtilbuddets arbejde i distriktet og i lokale netværk

Lederen indgår i ledernetværk med kommunens øvrige dagtilbud, i distrikt ledernetværk, som består af 7 lokale dagtilbud. Derudover i ledergruppe bestående af 4 lokale daginstitutioner, i udviklingsgruppen mellem Hellebækskolen og 4 lokale daginstitutioner og i Andelsforeningen Hellebæk-Ålsgårde, der repræsenterer 4 lokale daginstitutioner.

Ressourcepersonerne indgår i forskellige netværk, herunder sprogvejledere, læreplansansvarlige, inklusionsvejleder og bevægelsesambassadøren.

Nye indsatser eller projekter i distriktet eller i lokale netværk

Vi ønsker at arbejde videre i et forpligtende samarbejde, hvor vi udnytter hinandens kompetencer og vidensdeler. Dette for at styrke indsatsen i forhold til Helsingør kommunes børne- og ungepolitik. Vi har ligeledes arbejdet med at styrke samarbejdet mellem skole og dagtilbud. Vi har udarbejdet fælles retningslinjer og har fået skabt en sammenhæng mellem dagtilbud og skole, hvor det enkelte barn oplever større sammenhæng i deres tilegnelse af læring. Vi er ved at etablere en større kompetenceudveksling og vidensdeling der højner kvaliteten for distriktets dagtilbud og skolen, dette er et fokusområde vi arbejder videre med.

Dagtilbuddets egne udviklingstiltag og projekter

Kommunikation og formidling
Det gode arbejdsmiljø
Sygdomsnedbringelse
Kompetenceudvikling
Fokus på tidlig sprogtilegnelse

Kommentarer til udarbejdelse af rapporten

En rigtig god proces, der skaber refleksion over egen praksis.
Stor ros til vejledningsmaterialet.